

המכון הישראלי לייצוא ולשיתוף פעולה בין-לאומי
The Israel Export & International Cooperation Institute

כלכלת וייטנאם ויחסי הסחר עם ישראל

נכתב ע"י אגף כלכלה
מכון היצוא
נובמבר 2011

תוכן העניינים

3	.....	תקציר
4	.....	רקע כללי
4	.....	תעודת זהות
6	.....	חוקות וחולשות
6	.....	פוליטי-מדיני
7	.....	יחסי ישראל-וייטנאם
7	.....	מדד הסיכון שלהאקונומיסט
8	.....	כלכלת וייטנאם
9	.....	התפתחות הכלכלה
11	.....	צמיחה
13	.....	צריכה פרטית, הכנסות עסוקה
14	.....	אינפלציה
15	.....	שער חליפין
15	.....	החשבון השוטף
16	.....	התפתחויות כלכליות אחרונות
18	.....	הפוטנציאל ביבוא וייטנאמי
20	.....	דירוג האשראי של וייטנאם
21	.....	וייטנאם בפרספקטיבה עולמית
22	.....	סחר חוץ
22	.....	היקף הסחר בסחורות
23	.....	המאזן המסחרי בסחורות
23	.....	יצוא הסחורות
24	.....	יבוא הסחורות
26	.....	יחסי הסחר בין ישראל לוייטנאם
26	.....	התפתחות הסחר
27	.....	פוטנציאל היצוא של ישראל לוייטנאם
28	.....	היצוא הישראלי לוייטנאם
30	.....	היבוא הישראלי מוייטנאם
31	.....	ענפים פוטנציאליים

תקציר

וויטנאם היא מדינה מרכזית בדרום-מזרח אסיה, מהמאוכלסות ביותר בעולם, בעלת משטר קומוניסטי חד-מפלגתי. כלכלת וויטנאם היא כלכלה מתפתחת וריכוזית - בה כמחצית מהתוצר מקורו בחברות ממשלתיות. בשנת 2010 נאמד היקף התוצר המקומי גולמי של כלכלת וויטנאם בכ-104 מיליארד דולר, כאשר התוצר במונחי כוח קנייה נאמד בכ-277 מיליארד דולר - בשנה זו הגיע שעור הצמיחה לכ-6.8%. בשנים שקדמו למשבר העולמי, בין 2004-2007, צמחה וויטנאם בשיעור ריאלי שנתי ממוצע של למעלה מ-8%. בשנות המשבר (2008-2009) התמתנה הצמיחה בהשפעת הירידה החדה בהיקפי הסחר העולמי, לצמיחה של 6%, כאשר בשנים הבאות צפויה וויטנאם לשמור על גידול עקבי וציב של כ-7% צמיחה.

דירוג האשראי של וויטנאם מדורג על ידי סוכנויות הדירוג ברמה בינונית ומטה ומשקף רמת סיכון גבוהה יחסית. במדד הסיכון של האקונומיסט, הבוחן היבטים מגוונים בתחומי הפוליטיקה, הכלכלה והביטחון מקבלת וויטנאם דירוג סיכון משוקלל של 3 מתוך 5¹.

יבוא הסחורות הכולל של וויטנאם הסתכם בשנת 2010 ב-77 מיליארד דולר, עלייה של 26% בהשוואה לשנה שעברה. בשנים הבאות צפוי גידול של 14% בהיקפי היבוא, מתוך מעט יותר מזה שנרשם השנה ובשנים שקדמו למשבר העולמי (גידול ממוצע של 26% בין השנים 2004-2007) **היקף הסחר בסחורות** בשנה החולפת הסתכם בכ-150 מיליארד דולר, עלייה של כ-23% לעומת שנת 2009. **יצוא הסחורות** הסתכם בכ-72 מיליארד דולר, עלייה של 25% בהשוואה לשנה הקודמת.

בשנים האחרונות מתמקד הסחר של וויטנאם בעיקר בייצוא של **מוצרי טקסטיל, לבוש והנעלה, נפט גולמי, דגה ומוצרי דגה וציוד אלקטרוני**, וייבוא של **מכונות וציוד חשמלי, מוצרי אנרגיה ופלדה, ותשומות לתעשיית הטקסטיל**. מדינות היצוא העיקריות (על פי סדר חשיבות) הן **ארה"ב, האיחוד האירופאי, מדינות ה-ASEAN, יפן וסין** כשמדינות היצוא העיקריות הן **סין, מדינות ה-ASEAN, דרום-קוריאה, יפן והאיחוד האירופאי**.

יחסי סחר ישראל - וויטנאם: היקף הסחר (יבוא + יצוא) של ישראל מול וויטנאם הסתכם בשנת 2010 בכ-209 מיליון דולר, עלייה של כ-10% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. **יצוא הסחורות** בשנה זו הסתכם בכ-129 מיליון דולר, עלייה של כ-9% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

¹ דירוג 1-5, 1-1 הכי בטוח, 5- הכי מסוכן

חרף המשבר הכלכלי העולמי והירידה בהיקפי הסחר ובהיקפי היבוא של וייטנאם, רשם היצוא הישראלי למדינה גידול גם בשנת 2009, בשנה זו גדל היצוא בשיעור משמעותי של 48% והוא הסתכם בכ- 118 מיליון דולר. **יבוא הסחורות** של ישראל מוייטנאם עלה בשיעור של למעלה כ-12% והוא הסתכם בכ-80 מיליון דולר. ישראל מייצאת לוייטנאם בעיקר מוצרי כרייה, חציבה ומינרלים ומייבאת בעיקר מוצרי צמחים.

הענפים הפוטנציאליים ליצואן הישראלי: טכנולוגיות חקלאיות ומערכות מחשוב לחקלאות, מוצרים ושירותים לאיכות הסביבה בדגש על מערכות לניהול, הובלה וטיהור מים, ציוד רפואי, ציוד ושירותי טלקומוניקציה, מוצרי IT, ציוד וטכנולוגיות לאבטחה ובטיחות.

רקע כללי

תעודת זהות

הרפובליקה הסוציאליסטית של וייטנאם, היא מדינה בדרום-מזרח אסיה המשתרעת על שטח של כ- 331 אלף קמ"ר (65 בעולם) ונחשבת כאחת המדינות המאוכלסות ביותר בעולם, עם אוכלוסייה המונה כ- 90 מיליון נפש (14 בעולם). מצפון גובלת המדינה עם סין, ממערב עם לאוס וקמבודיה, מדרום גובלת עם המפרץ התאילנדי והים הסיני ומזרח עם מפרץ טונקין. את עצמאותה קיבלה וייטנאם מצרפת ב-1954 לאחר מאבק ארוך וממושך (ההכרזה העצמית הייתה ב-1945). שנים ארוכות הייתה המדינה מפולגת לשתי מדינות (צפון ודרום), כשרק לאחר נסיגת הכוחות האמריקאים מדרום וייטנאם, השתלטה צפון וייטנאם על הדרום והמדינה אוחדה תחת המשטר הקומוניסטי של הצפון.

המטבע המקומי הינו דונג וייטנאמי (VND) והשפה המדוברת ביותר היא וייטנאמית. וייטנאם עשירה במשאבי טבע מסוג: נפט, פחם, פלדה, מלט, בדיל, כרום, פוספטים וליגניטו היא בין היצרניות והיצואניות הגדולות בעולם של אורז.

עיר הבירה **האנוי** (בוייטנאמית **Hà Nội** = גדת הנהר, על שם מיקומה בגדה המערבית של הנהר האדום), הינה הבירה של וייטנאם המאוחדת. עד האיחוד ב-1976 שימשה האנוי כבירת הצפון, בעוד שבירת הדרום הייתה סייגון (כיום הו צ'י מין סיטי). **הו צ'י מין סיטי** היא העיר הגדולה והמאוכלסת ביותר במדינה (למעלה מ-7 מיליון איש), ומהווה את המרכז הכלכלי והמסחרי של וייטנאם. ערים מרכזיות נוספות בוויטנאם הינן: האיפונג (Haiphong) ודה-נאנג (Da Nang).

נתונים נוספים:

שטח	331,210 קמ"ר (65 בעולם)
אוכלוסייה	90,549,390 (14 בעולם)
שיעור גידול אוכלוסין	1.08%
הרכב אתני	וייטנאמים 86%, סינים ותאים 10%, אחר 4%
שפות	וייטנאמית (השפה הרשמית), אנגלית, סינית, צרפתית, קמר.
דתות	חסרי דת 81% (אופייני במדינות קומוניסטיות), בודהיסטים 9%, נוצרים-קתולים 7%, אחר 3%.
משטר	קומוניסטי חד-מפלגתי
דמויות מפתח	נשיא (ראש המדינה): טרונג טאן סאנג ראש ממשלה: נגוין טה דונג מזכ"ל המפלגה: נגוין פו טרונג
שיעור יודעי קרוא וכתוב	כללי: 90.3%, 93.9% מהגברים, 86.9% מהנשים
אוכלוסייה מתחת לקו העוני	10.6%
תמ"ג לנפש (במונחי כוח קנייה)	3,100 דולר (167 בעולם)
שיעור אבטלה	2.9%
ענפי תעשייה מרכזיים	מוצרים חקלאיים, חומרי בניין, טקסטיל, מוצרי זכוכית, מוצרי טבק, מוצרי מזון, מתכות
מטבע	דונג וייטנאמי (VND)

מקור: CIA, Factbook

חוזקות וחולשות

חוזקות

- ☒ צמיחה עקבית ורצופה גם בשנים של משבר עולמי
- ☒ ביצוע רפורמות לחיזוק סקטור השירותים וגיוון הכלכלה
- ☒ כוח עבודה גדול, זול ומיומן
- ☒ פוטנציאל חקלאי רב ומשאבי טבע מגוונים

חולשות

- ☒ מערכת בנקאית בלתי יציבה
- ☒ אינפלציה גואה וגרעון מסחרי גבוה
- ☒ סביבה עסקית בעיתית
- ☒ אי בהירות בנוגע להמשך הרפורמות בסקטור הציבורי וחוסר שקיפות פוליטית

פוליטי-מדיני

בוייטנאם קיים משטר קומוניסטי חד-מפלגתי בהנהגת "המפלגה הקומוניסטית של וייטנאם" [The Communist Party of Vietnam (CPV)]. שלטונה המוחלט של המפלגה הקומוניסטית באספקטים של החברה, הממשלה והפוליטיקה - הוטמע מחדש עם אישור החוקה שהתקבלה בשנת 1992, ושתפסה את מקומה של זו שהייתה בשימוש משנת 1975. רק למפלגות המאושרות על ידי המפלגה הקומוניסטית יש זכות להשתתף בבחירות. בין מפלגות אלה קיימת "חזית ארץ האבות הווייטנאמית" ו"איגודי פועלים וסחר". אף על פי שבאופן רשמי דוגלת המדינה בסוציאליזם, חלק מהעקרונות של שיטת הממשל הזו נזנחו החל משנות ה-90. הנשיא (כיום: טרונג טאן סאנג) הוא ראש המדינה ומפקד הצבא, כשבפועל מתפקד הנשיא גם כשר הביטחון והשר לביטחון פנים. ראש הממשלה (כיום: נגויהן טן דונג) הוא הממונה על הממשלה ומועצת השרים, כשבמועצה מכהנים 3 סגנים לראש הממשלה ו- 26 שרים שונים.

"האספה הלאומית של וייטנאם" היא הרשות המחוקקת, בה יושבים 498 חברים. האספה ממונה גם על הרשות השופטת והרשות המבצעת במדינה. כל חברי מועצת השרים מגיעים מתוך האספה הלאומית. האספה ממונה גם על בית המשפט העליון, הערכאה הגבוהה ביותר במדינה לערעורים. תחתיו יש בתי משפט מחוזיים ובתי משפט מקומיים. בתי משפט צבאיים במדינה מחזיקים בסמכויות נרחבות למקרים בהם מדובר בביטחון הלאומי. כל חלקי הממשלה הווייטנאמית נשלטים על ידי המפלגה הקומוניסטית, כשהרוב המכריע של הבכירים בממשלה הם חברי המפלגה.

על פי ההערכות, אחיזתה של מפלגת השלטון הקומוניסטית במדינה יציבה (חרף סימני הפילוג והמחלוקות הקיימות בין השמרנים והרפורמיסטים במפלגה) והיא תמשיך לאחוז ברסן השלטון גם בשנים הקרובות.

יחסי ישראל-וייטנאם

ישראל ווייטנאם החלו לכונן יחסים דיפלומטיים רשמיים החל מאמצע שנות ה-90, כשזמן קצר לאחר מכן נחנכה השגרירות הישראלית בהאנוי. למרות היחסים הרשמיים בין המדינות, עד לפני כשנתיים נמנעה ממשלת וייטנאם לפתוח שגרירות מקבילה בישראל וזאת בשל ניהול מדיניות זהירה בכל הנוגע ליחסים עם ישראל. בספטמבר 2009 נחנכה בתל אביב שגרירות וייטנאם, זאת לאחר סדרה של יוזמות ולחצים מצד משרד החוץ הישראלי.

מדד הסיכון של האקונומיסט

במדד זה הבוחן היבטים מגוונים בתחומי הפוליטיקה, הכלכלה והביטחון מקבלת וייטנאם דירוג סיכון משוקלל של 3 מתוך 5².

בין התחומים בהם נבחנה רמת הסיכון היו: ביטחון (רמת סיכון נמוכה, 1 מתוך 5), יציבות פוליטית (בינונית, 3 מתוך 5), חוק ורגולציה (בינונית, 3 מתוך 5), ותעסוקה (בינונית-גבוהה, 4 מתוך 5). כמו כן נבחנה רמת הסיכון המאקרו-כלכלית (בינונית, 3 מתוך 5), ורמת הסיכון של המערכת הפיננסית (בינונית-גבוהה, 4 מתוך 5).

---

²דירוג 1-5, 1- הכי בטוח, 5- הכי מסוכן

כלכלת וייטנאם

וייטנאם הינה כלכלה מתפתחת בעלת מאפיינים ריכוזיים רבים. לשלטון המרכזי שליטה והשפעה רבה בקביעת המדיניות ובתהליך קבלת ההחלטות, חרף הרפורמות הכלכליות שהתקבלו בשנים האחרונות. במשך למעלה מ-3 עשורים נאלץ המשק הוייטנאמי להתמודד עם אתגרים וקשיים רבים; החורבן הקשה שהותירה מלחמת וייטנאם אשר תבעה התאוששות איטית וארוכה, איבוד התמיכה הכספית מבריה"מ עם נפילת הגוש הסובייטי והחרם הכלכלי הגלובלי שהובילה ארה"ב, אשר הוסר רק באמצע שנות ה-90.

בשנת 1986 אימצה הנהגת המפלגה הקומוניסטית בוייטנאם מדיניות כלכלית חדשה (doi moi), שהניחה את היסודות לפיתוח כלכלת שוק מפותחת, בדומה למודל הסיני. עם זאת, הרפורמות הנוגעות לחברות הגדולות במשק המצויות בבעלות הממשלה, מתנהלות בעצלתיים.

קרוב ל-40% מהתמ"ג של המדינה מקורו בתוצר של חברות הנמצאות בבעלות ממשלתית - עובדה המבליטה עדיין את דומיננטיות הממשל בכלכלה. עם זאת בתקופה האחרונה אישרו הרשויות רפורמות ושינויים מבניים במשק והתחייבו להמשיך בצעדי הפתיחות, הליברליזציה והאינטגרציה עם שאר מדינות העולם, במטרה להפוך את הכלכלה למודרנית ומתקדמת יותר. כחלק ממטרה זו התקבלה וייטנאם כחברה בארגון הסחר העולמי לאחר מו"מ ממושך שנמשך קרוב לעשור וכיום היא מנהלת מו"מ להצטרפות להסכם סחר ה-TPP (Trans-Pacific Partnership)³ לצד מדינות כמו ארה"ב, אוסטרליה ומלזיה.

הסקטור התעשייתי הינו הסקטור הגדול בכלכלה ומהווה כ-41% ממקורות התוצר. במהלך העשור האחרון גדל חלקו משיעור של 36% על חשבון הסקטור החקלאי שהתכווץ משיעור של 25% ממקורות התוצר ב-2000, עד לכ-20% בלבד ב-2010. סקטור השירותים גדל גם הוא לאורך השנים ומהווה כיום כ-38% ממקורות התוצר. למרות ירידת משקלו מהווה עדיין המגזר החקלאי מקור תעסוקה לרוב האוכלוסייה - 53% מכוח העבודה במשק. כ-26% מכוח העבודה מרוכז במגזר השירותים וכ-20% מועסקים במגזר התעשייה. משקלם הגבוה של המועסקים בחקלאות מהווה מקור משמעותי למעבר לתעסוקה בתעשייה ובשירותים בשנים הבאות.

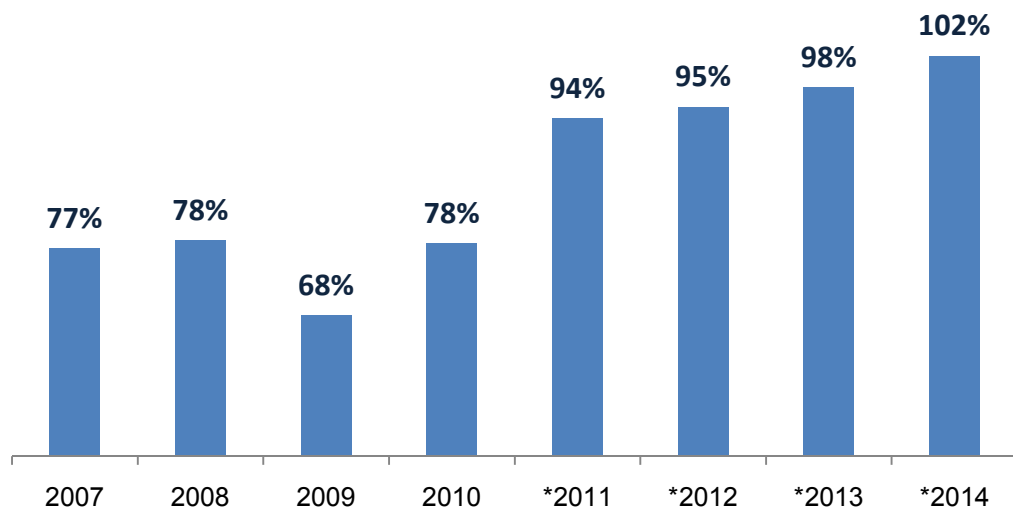
לוייטנאם משאבי טבע הכוללים נפט, פחם, פלדה, מלט, בדיל, כרום, פוספטים וליגניט. עיקר הגידולים החקלאיים במדינה הם: אורז, אגוזי קוקוס, בוטנים, בקר, דגנים, סויה, עץ גומי, קנה

³הסכם ה-Trans-Pacific Partnership הינו הסכם סחר חופשי שמטרתו להגביר את האינטגרציה של מדינות אזור אסיה-פסיפיק

סוכר, קסווה, קפה, תה ותפוחי אדמה. גידול האורז מהווה אחד הענפים החשובים ביותר בכלכלה - וייטנאם נחשבת ליצרנית האורז ה-5 בגודלה (34.5 מיליוני טונות אורז בשנה שעברה⁴) וליצואנית האורז השנייה בגודלה בעולם (מספקת כ-20% מסך יצוא האורז העולמי).

הכלכלה הוייטנאמית מסתמכת בעיקר על סקטור הייצוא שהיקפו הגיע בשנת 2010 לכ-78% ביחס לתמ"ג, והוא צפוי לגדול לכ-94% השנה. נתון זה מעיד על תלותה של וייטנאם בסחר החוץ, ברמת הביקושים העולמית ובשווקים הגלובליים. תלות זו ביצוא צפויה להימשך גם בשנים הבאות ואף להתחזק - עד 2014 צפוי משקלו של היצוא בתוצר להמשיך לעלות עד לשיעור של 102% מהתוצר.

יצוא סחורות ושירותים (כ-% מהתוצר)

בשנת 2010 נאמד היקף התוצר המקומי גולמי של כלכלת וייטנאם בכ-104 מיליארד דולר, כאשר התוצר במונחי כוח קנייה נאמד בכ-277 מיליארד דולר - בשנה זו צמחה הכלכלה בשיעור של 6.8% בהשוואה לשנת 2009.

התפתחות הכלכלה

בתחילת שנות התשעים, עם פריחתן המטאורית של כלכלות דרום-מזרח אסיה, שגשגה גם כלכלת וייטנאם והציגה שיעורי צמיחה גבוהים. פתיחת שווקי אסיה לשוקי המערב הביאה לזרימת הון רב אל הכלכלות באזור ולצמיחה מואצת, ממנה נהנה גם השוק הוייטנאמי. בין השנים 1992-1997, במהלך תקופת 'הנס האסייתי', צמחה וייטנאם בשיעור שנתי ממוצע של

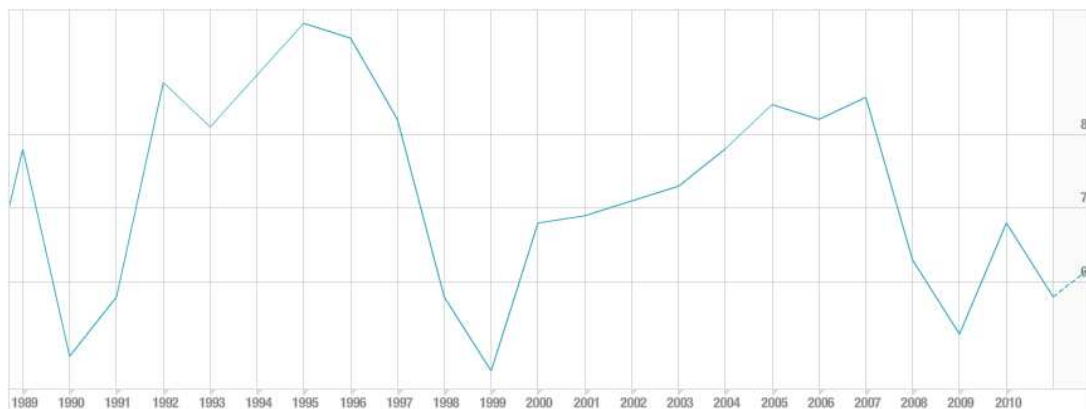
⁴ בשנה החקלאית 2009-2010, המסתיימת בסוף חודש יולי

8.7%. בסוף שנות ה-90, על רקע התפרצות המשבר האסייתי הגדול, ספגה וייטנאם פגיעה בהיקפי היצוא ובהיקפי התוצר שהושפעו רבות מהירידה החדה בביקושים ובסחר עם שכנותיה. יחד עם זאת, גם בשנות המשבר, הציגה הכלכלה צמיחה מרשימה, שאומנם ירדה לשיעור שנתי ממוצע של 5.2% (בין השנים 1998-1999), אך הייתה גבוהה בהרבה מצמיחת יתר כלכלות האזור שהתכווצו בשיעורים חדים. עם התאוששות האזור והיציאה מהמיתון האזורי, חזרה הכלכלה לצמיחה מואצת שהסתכמה בין השנים 2000-2004 בגידול שנתי ממוצע של 7.2%, והגיעה לשיא בשנים 2005-2007, אז צמח המשק הוויטנאמי בשיעור ממוצע של 8.4% בשנה.

ככלכלה בה מרכיב היצוא מהווה גורם משמעותי, וייטנאם הייתה חשופה לפגעי המשבר הגלובלי האחרון. עם הירידה בביקושים ובסחר העולמי נחתכו בחדות גם שיעורי היצוא של המדינה והצמיחה ירדה אל מתחת ל-6%, הנמוכה ביותר בעשור האחרון. התאוששות הכלכלה הגלובלית, שלוותה בגידול בסחר העולמי ובעלייה ברמת הביקושים העולמית, הביאו לגידול בהיקפי הסחר של וייטנאם ולעלייה ביצוא. במקביל חל גידול חד בהיקפי ההשקעות הזרות במדינה, בעיקר בענף הנדל"ן, הטקסטיל והאלקטרוניקה - אלה דחפו את הכלכלה לצמיחה מואצת של כ-7% בשנת 2010.

הגידול בסקטור התעשייתי, שצמח ב-2010 בשיעור של 7.7% הודות לגידול של 14% ביצור התעשייתי, לווה במקביל גם בשיפור בשאר הסקטורים של הכלכלה. סקטור השירותים למשל גדל בשיעור דומה של 7.5% (בעיקר בתחומי התיירות, התחבורה, התקשורת והפיננסים), כשגם הסקטור החקלאי צמח בשיעור של כ-3%, הודות לתנאי מזג אוויר נוחים ויבול טוב של האורז במדינה.

שיעור הצמיחה הריאלי, 1990-2010

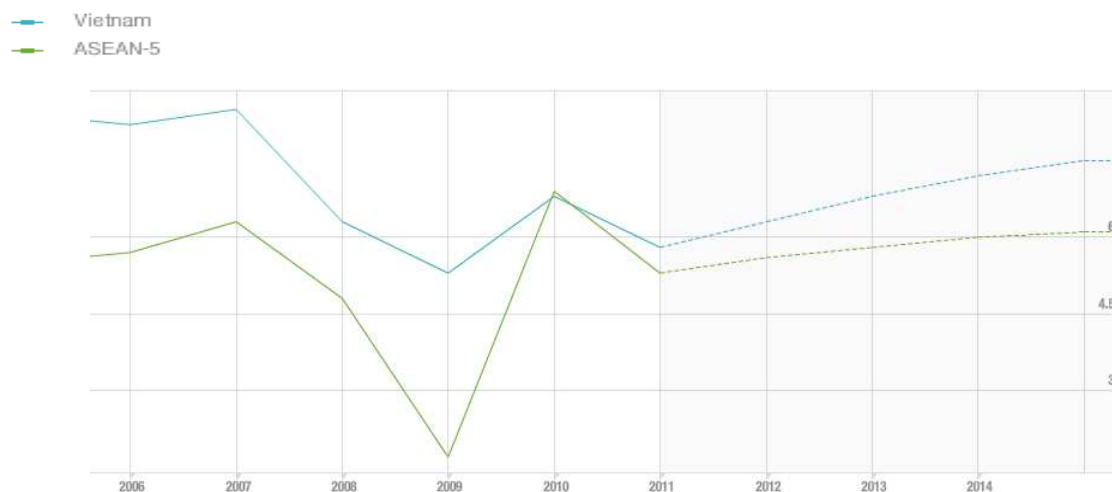
מקור: IMF, World Economic Outlook, (September 2011)

צמיחה

עם ההתאוששות של הכלכלה העולמית והעלייה המחודשת בהיקף הסחר העולמי צפויה הכלכלה להמשיך גם ב-2011 במגמת הצמיחה עם גידול של 6%. שיעור צמיחה נמוך מעט מזה שהושג ב-2010 ונמוך משמעותית מאשר אלו שנרשמו בשנים שקדמו למשבר. על פי תחזית הצמיחה של ה"אקונומיסט", בין השנים 2011-2015 תצמח הכלכלה בשיעור שנתי ממוצע של 6.7%, זאת בהשוואה לשיעור צמיחה שנתי ממוצע של 8.4% שהתקבל בשנים 2005-2008. הגידול הצפוי בהיקפי הצריכה הפרטית, ההשקעות והיצוא ידחפו את הכלכלה בשנים הקרובות, כשהביקוש לסחורות יישמר יציב לאורך אותה תקופה, במיוחד מצד ארה"ב, סין ומדינות אירופה, שותפות הסחר העיקריות של וייטנאם. תחזית צמיחה דומה של קרן המטבע הבינלאומית צופה צמיחה של 5.8% לכלכלת וייטנאם בשנת 2011 וצמיחה ממוצעת של 6.7% עד 2015.⁵

בהשוואה לכלל מדינות ה-**ASEAN 5**⁶ צמחה וייטנאם בשיעור דומה בשנת 2010 (צמיחה של 6.9% במדינות ה-**ASEAN 5** לעומת 6.8% של וייטנאם) אולם בשנה הקרובה צופה ה-**IMF** צמיחה גבוהה יותר לכלכלה הווייטנאמית לעומת גוש המדינות בשנת 2011, אז צפויה הכלכלה המקומית לצמוח בשיעור של 5.8% לעומת צמיחה של 5.3% במדינות ה-**ASEAN 5**. על פי התחזית מגמת הצמיחה תמשך גם בשנים הקרובות - בעוד שבין השנים 2012-2014 צפויה צמיחה של 6.8% בכלכלת וייטנאם, צפויה הצמיחה במדינות ה-**ASEAN 5** להסתכם בשיעור שנתי ממוצע של 5.8%.

תחזית צמיחה שנתית ריאלית (ב-%) וייטנאם מול ה-**ASEAN 5**⁷

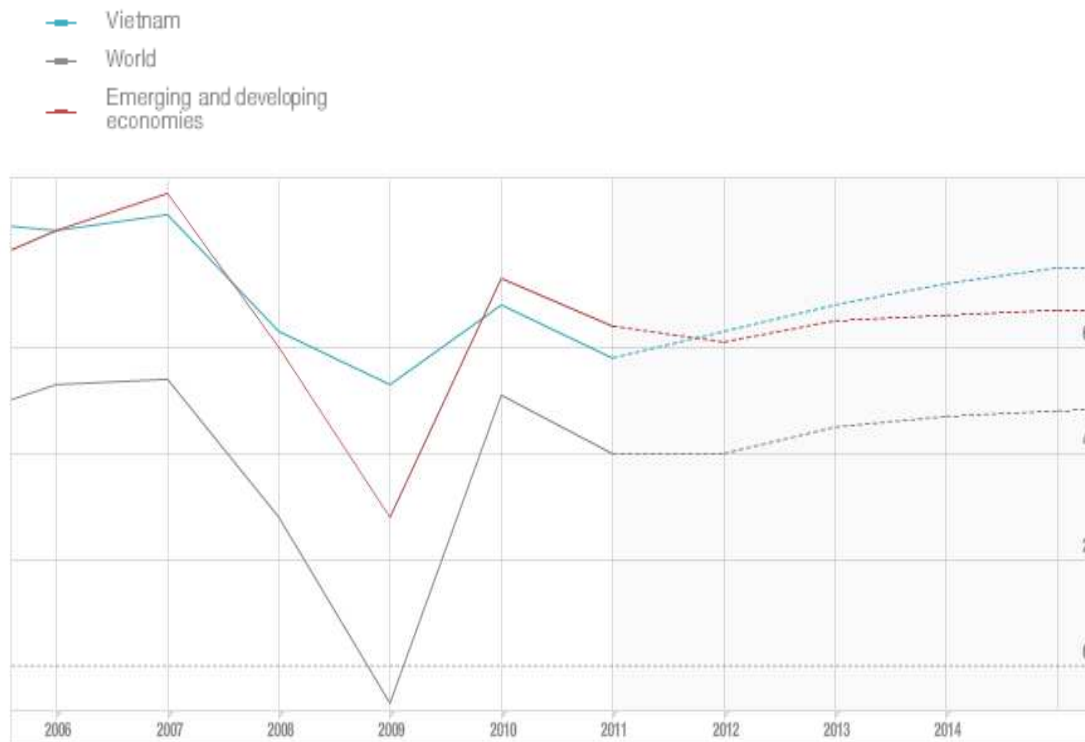
מקור: IMF, World Economic Outlook, (September 2011)

⁵ תחזית הצמיחה של וייטנאם לשנת 2011 עודכנה לאחרונה ע"י האקונומיסט וה-IMF כלפי מטה (תחזית קודמת: 6.9% ו-6.8% בהתאמה)

⁶The Association of Southeast Asian Nations
⁷ASEAN 5 - כולל את המדינות: אינדונזיה, מלזיה, וייטנאם, תאילנד ופיליפינים.

בהתאם למגמה זו, צפויה כלכלת וייטנאם לצמוח בקצב מהיר יותר מקצב הצמיחה העולמי ומקצב צמיחת המדינות המתפתחות. הכלכלה העולמית צפויה על פי קרן המטבע לצמוח בשיעור של 4% ב-2011 ו-4.4% ב-2012-2014, ואילו בכלכלות המתפתחות ובשווקים המתעוררים צפויה צמיחה של 6.4% ב-2011 וצמיחה ממוצעת דומה גם בין השנים 2012-2014.

תחזית צמיחה שנתית ריאלית (ב-%), וייטנאם מול הצמיחה העולמית והכלכלות המתפתחות

מקור: IMF, World Economic Outlook, (September 2011)

הצמיחה בתוצר לנפש הסתכמה בגידול של 5.8% ב-2010, לאחר גידול של 4.3% ב-2009. בין השנים 2004-2007 גדל התמ"ג לנפש בשיעור ממוצע של 7.1%, כשבשנות המשבר הואט קצב הצמיחה לכ-5.3% ו-4.3% בשנים 2008 ו-2009 בהתאמה. בשנה הקרובה צפויה הצמיחה לרשום האטה לגידול של 5% (תחזית קודמת מתחילת השנה צפתה גידול של 5.9%), כשבשנים הבאות (2012-2014) צפויה הצמיחה לנפש לגדול בשיעור שנתי ממוצע של 5.7% (תחזית קודמת עמדה על צמיחה של 6.2%).

התוצר לנפש במחירים שוטפים עמד בשנת 2010 על כ-1,180 דולר ובמונחי כוח קניה על 3,160 דולר. בשנת 2009 הסתכם התוצר לנפש ב-1,070 דולר ו-2,950 דולר בהתאמה. נכון להיום מדורגת וייטנאם במקום ה-167 בעולם מבחינת התוצר לנפש במונחי כוח קנייה והיא מדורגת במקום נמוך גם בהשוואה לשאר הכלכלות באזור.

צריכה פרטית, הכנסה ותעסוקה

השיפור בשוק התעסוקה אשר לווה בעלייה ברמת השכר ובשיעור ההכנסה הפנויה הממוצעת, הביאו לגידול בצריכה הפרטית הכוללת ולעלייה חדה של המסחר הקמעונאי במדינה. ההכנסה הריאלית הפנויה שהתכווצה בשיעור דרסטי של כ-20% בשנת 2008, גדלה בשיעור של 7.3% ב-2009 וב-3.4% ב-2010. בהתאם לכך גדלה באותה שנה הצריכה הפרטית בשיעור של 8.5% (גבוה משמעותית מההערכות הקודמות שצפו גידול של 7%), לאחר גידול מתון יותר של 3.7% ב-2009.

בשנה הקרובה צפויה ההכנסה הפנויה להתכווץ בשיעור של 1.1% אולם בשנים שלאחר מכן (2012-2014), צפויה ההכנסה הפנויה לגדול בשיעור שנתי ממוצע של 5.8%. בהתאם לכך צפויה הצריכה הפרטית לרשום גידול של 3.8% בשנת 2011, כשבהמשך צפויה הצריכה הפרטית לצמוח בשיעור שנתי ממוצע של 6.4%. בשנה החולפת צמחה הצריכה הפרטית להיקף כולל של כ-68 מיליארד דולר, ומשקלה במקורות התוצר הסתכם בכ-65%. על פי התחזיות, עם הגידול הצפוי בשיעור ההכנסה והצריכה, צפויה הצריכה להסתכם בכ-93 מיליארד דולר בשנת 2013 - כ-67% ממקורות התוצר הצפוי באותה שנה.

צריכה פרטית והכנסה ריאלית פנויה

שיעורי שינוי ב-%

מקור: EIU

כוח העבודה של המשק הוייטנאמי, מהווה אחד מהגדולים בעולם והוא גדל בקצב מהיר, הצפוי להמשיך ולגדול בקצב דומה גם בשנים הבאות. תהליכי המודרניזציה והאינטגרציה בשנים האחרונות, הביאו לעלייה ברמת החיים ובירידה דרמטית של שיעור העניים במדינה, כשמעגל התעסוקה גדל בקצב מרשים משנה לשנה. הפעילות המוגברת של הממשלה בנושא התעסוקה הביאה לכך שבשנים האחרונות נרשם גידול עקבי של קרוב למיליון איש בכוח העבודה, המונה כ-47.5 מיליון מועסקים נכון לסוף שנת 2010 - כשגם בשנים הבאות צפויים שיעורי גידול דומים. עד 2014 צפוי כוח העבודה של וייטנאם, ה-13 בגודלו בעולם, להגיע לכ-51 מיליון איש. שיעור האבטלה שעומד נכון לסוף שנת 2010 על שיעור של 4.4%, צפוי לרדת לכ-3.3% עד 2014.

אינפלציה - בעיה מרכזית במשק

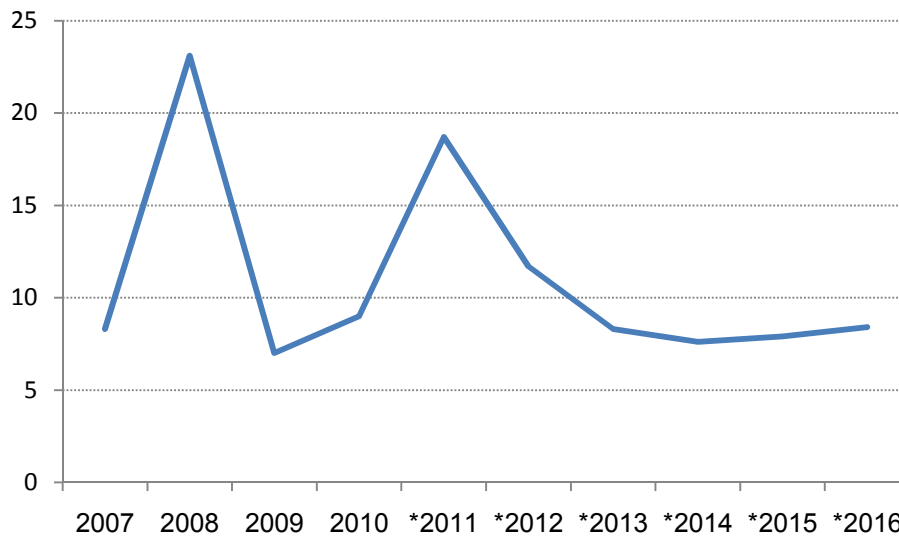
מדיניות מוניטרית מרסנת ופיקוח מחירים הדוק על ידי הממשל בשנת 2008 תרמו לריסון האינפלציה החריגה, שהגיעה לרמה שנתית ממוצעת של למעלה מ-20%. המדיניות המרסנת לצד המשבר הכלכלי העולמי וירידת מחירי הסחורות, הביאו לירידה מהירה בקצב האינפלציה לכ-7%. עם התאוששות הכלכלה העולמית והעלייה בביקושים, עלה במקביל מדד המחירים שהביא להתחדשות הלחצים האינפלציוניים. האינפלציה הממוצעת במשק עלתה ל-9% ב-2010 והמשיכו לעלות בחדות ב-2011, לשיעור ממוצע של 18.7%.

העלייה נתמכה מעלייה מחודשת במחירי הסחורות בעולם אך גם מהגידול החד שנרשם לאחרונה בהיקף האשראי המקומי לצד המשך היחלשותו של הדונג הוייטנאמי. עם זאת יש לציין כי בחודשים האחרונים נרשמה האטה מסוימת בשיעור הגידול במדד המחירים.

רמת הביקושים המקומית החזקה צפויה להמשיך ולעלות בשנים אלו וללחוץ את רמת המחירים למעלה, אולם השפעה זו צפויה להתמתן במידה מסוימת. בשנת 2012 צפויה האינפלציה להישאר ברמה גבוהה אולם נמוכה מזו שצפויה השנה. צפויים שיעורי האינפלציה בוייטנאם צפויים לרדת לכ-12% ב-2012 ולרמה ממוצעת של כ-8% בשנים 2013-2016.

שיעור האינפלציה השנתית

שיעורי שינוי ב-%, אינפלציה שנתית ממוצעת

מקור: EIU

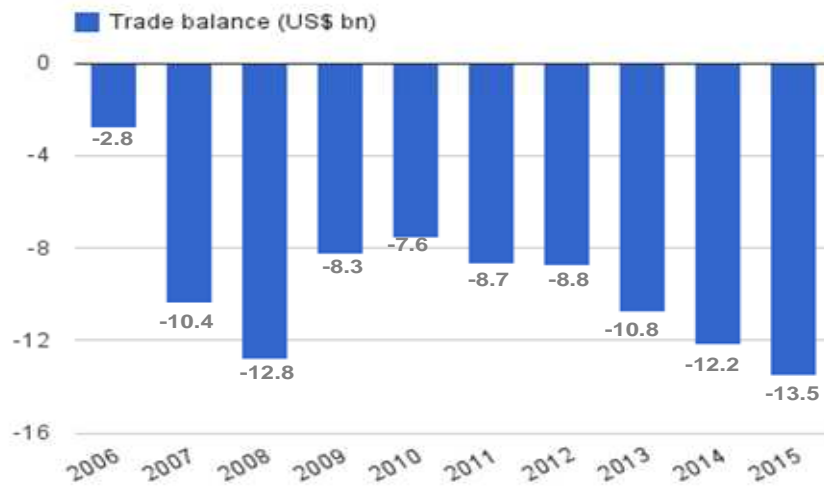
שער חליפין

במהלך השנתיים האחרונות נקט הבנק המרכזי של וייטנאם (ה-SBV) סידרה של הפחתות בערך המטבע המקומי אשר הביאה לירידה מצטברת של 13% בערכו מול הדולר. ככל הנראה ימשיך ה-SBV לייזום הפחתות נוספות בהמשך, לפחות עד שיתקבלו סימנים ברורים להצטמקות הגרעון המסחרי הגדול של המשק ולריסון משמעותי של לחצי האינפלציה. יתרה מכך, העובדה כי לבנק המרכזי עתודות מט"ח דלות, מונעת ממנו להתערב באופן ישיר בשוק המט"ח ומצמצמת את טווח הפעילות המוגבל ממילא, בשימור יציבות המטבע. על פי נתוני הבנק לפיתוח אסיה נכון ליוני 2011, הסתכמו עתודות המט"ח של וייטנאם בכ- 15.2 מיליארד דולר בלבד (שווה ערך ליבוא של חודשיים בלבד), ירידה של כ-42% בהשוואה למרץ 2008, אז הסתכמו עתודות המט"ח בכ-26.4 מיליארד דולר. ההערכות הן כי עד אפריל 2012 יבצע הבנק המרכזי של וייטנאם פיחות נוסף בערך המטבע המקומי.

החשבון השוטף

על פי ההערכות גם בשנים הקרובות תמשיך הכלכלה לסבול מגרעון בחשבון השוטף. למרות התאוששות היצוא, צפוי היבוא לעלות במקביל לגידול בצריכה ובהיקפי ההשקעות, דבר שיתיר את הגרעון בחשבון הסחורות על קנו בתחום הבעייתי. בנוסף לכך גם הגרעון בחשבון

השירותים וההכנסות לא צפוי להצטמצם בתקופה הקרובה, וזאת למרות הגידול בתקבולים מענף התיירות (הצפוי לגדול בשיעור יציב ולדחוף את יצוא השירותים), והגידול בתזרים חשבון ההכנסות (אשר צפוי לרשום שיעורי גידול מרשימים הודות לעלייה בהיקף המיזמים וההשקעות הזרות במדינה).

התפתחויות כלכליות אחרונות

האינפלציה בווייטנאם מראה בחודשים האחרונים סימני התמתנות כשבחודש אוקטובר האחרון רשמה גידול שנתי של 21.6%, זאת בהמשך לגידול של 22.4% שהתקבל בספטמבר.

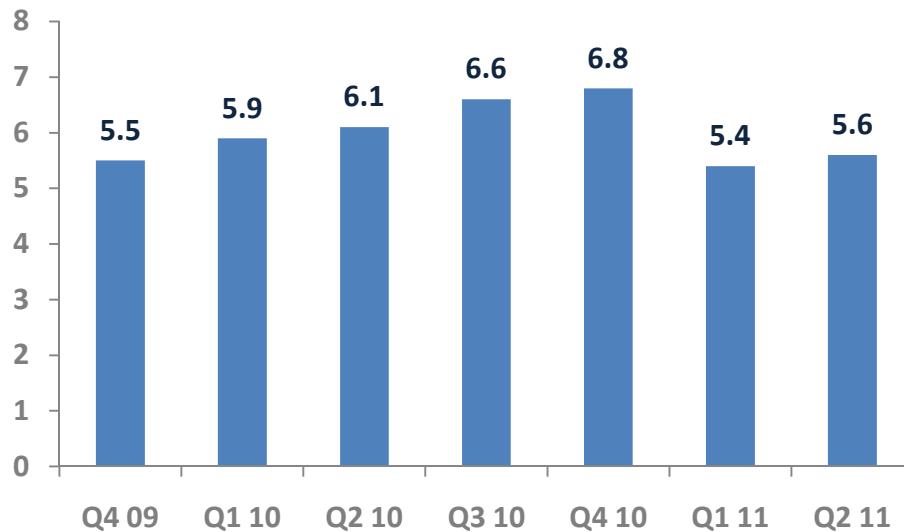
עיקר הגידול התקבל במחירי המזון שרשמו עלייה חדה של כ-32% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. מחירי הדיור קפצו בכ-22%, החינוך ב-21% ומחירי התחבורה התייקרו בכ-20%.

למרות ההתמתנות המסוימת שנרשמה לאחרונה צפויה האינפלציה השנה להסתכם בגידול משמעותי בהשוואה ל-2010 (18.7% ב-2011 לעומת אינפלציה של 9% ב-2010).

צעדי הריסון המוניטריים אשר ננקטו על ידי הממשל הוויטנאמי במטרה להרגיע מעט את הביקוש המקומי ולרסן את האינפלציה המשתוללת הביאו כצפוי לירידה בצמיחה של המשק. במהלך הרבעון השני של 2011 הואטה צמיחתה של כלכלת וייטנאם לשיעור של 5.6%, זאת לעומת צמיחה של 6.1% שנרשמה ברבעון המקביל ב-2010. ברבעון הראשון של השנה הסתכמה הצמיחה ב- 5.4% זאת לעומת צמיחה של 5.9% שנרשמה ברבעון הראשון של 2010.

מדיניות הממשל בשנה האחרונה שמה לה למטרה לשמור על יציבות כלכלית ואינפלציה מרוסנת תוך נקיטת סדרה של העלאות ריבית - זאת על חשבון צמיחה מואצת, השקעות זרות, צריכה פרטית וביקושים פנימיים חזקים. נתוני הצמיחה האחרונים מתואמים עם התחזית הצפויה השנה החוזה התמתנות בקצב הגידול בהשוואה לשנה שעברה וחזרה לצמיחה מואצת בשנים הבאות.

שעורי הצמיחה הרבעוני, 2009-2011 (ב% רבעון מול רבעון מקביל בשנה קודמת)

אינדיקטורים כלכליים והתפתחות הכלכלה, 2007-2014

2014*	2013*	2012*	2011*	2010	2009	2008	2007	
7.2	6.9	6.2	6.0	6.8 ^a	5.3	6.3	8.5	צמיחה ריאלית (%) (שנתי)
157.2	139.1	124.8	115.9	103.5 ^a	93.2	90.3	71.1	תמ"ג (B\$)
390.6	356.6	325.8	299.5	277.4	256.8	241.3	222.1	תמ"ג (B\$) במונחי PPP (\$)
1,720	1,540	1,390	1,310	1,180	1,070	1,050	830	תוצר לנפש (\$)
4,280	3,950	3,640	3,380	3,160	2,950	2,800	2,600	תוצר לנפש במונחי PPP (\$)
6.2	5.8	5.2	5.0	5.8	4.3	5.3	7.4	צמיחת התוצר לנפש (% שנתי)
15.3	15.2	13.4	15.1	15.8	-5.9 ^b	15.0 ^b	16.1 ^b	יצוא סחורות ושירותים (% גידול)
15.0	14.2	10.6	12.1	18.1	-6.3 ^b	15.3 ^b	28.2 ^b	יבוא סחורות ושירותים (% גידול)
141.5	120.7	104.0	94.6	72.2	57.1	62.7	48.6	יצוא סחורות (B\$)
148.5	127	108.5	97.1	77.3	64.7	75.5	59	יבוא סחורות (B\$)
30.9	31.4	32.5	32.5	31.8	30.8	27.6	32.0	חוב חיצוני (%) מהתמ"ג
7.6	8.3	11.7	18.7	9.0 ^a	7.0 ^a	23.1	8.3	אינפלציה (%) ממוצע (שנתי)

הפוטנציאל ביבוא הווייטנאמי

יבוא הסחורות והשירותים של ווייטנאם הסתכם בשנת 2010 בשיא של כ-92 מיליארד דולר, גידול ריאלי של 17% בהשוואה לשנה הקודמת, אז הסתכם היבוא בכ-73 מיליארד דולר.

בין השנים 2004-2008 גדל היבוא בקצב ריאלי שנתי ממוצע של כ-20% ובשיעור נומינלי של 26%, כשבשנת 2008 הסתכם היבוא בהיקף של 84 מיליארד דולר. בשנת 2009 ירד היבוא בשיעור ריאלי של 6.4%, כתוצאה מהירידה בגידול של הביקושים המקומיים והצריכה הפרטית. הגידול בביקוש המקומי ירד משיעור של 6.2% ל-2.5% והגידול בצריכה הפרטית ירד משיעור של 9.3% ל-3.7%. יחד עם זאת חשוב להדגיש כי חרף המשבר הבינלאומי החמור והירידה הגלובלית בצריכה העולמית רשמו המדדים עליות נאות.

בהתאם למגמת הצמיחה הכללית של הכלכלה, צפוי היקף היבוא להמשיך לגדול, אולם בשיעורים נמוכים משמעותית מאלו שרשם בשנים הקודמות, בעיקר עקב הגרעון המסחרי

התופח של וייטנאם והגרעון המצטבר במאזן השוטף. בין השנים 2011-2014 צפוי יבוא הסחורות והשירותים לגדול בשיעור ריאלי של 11% בממוצע לשנה.

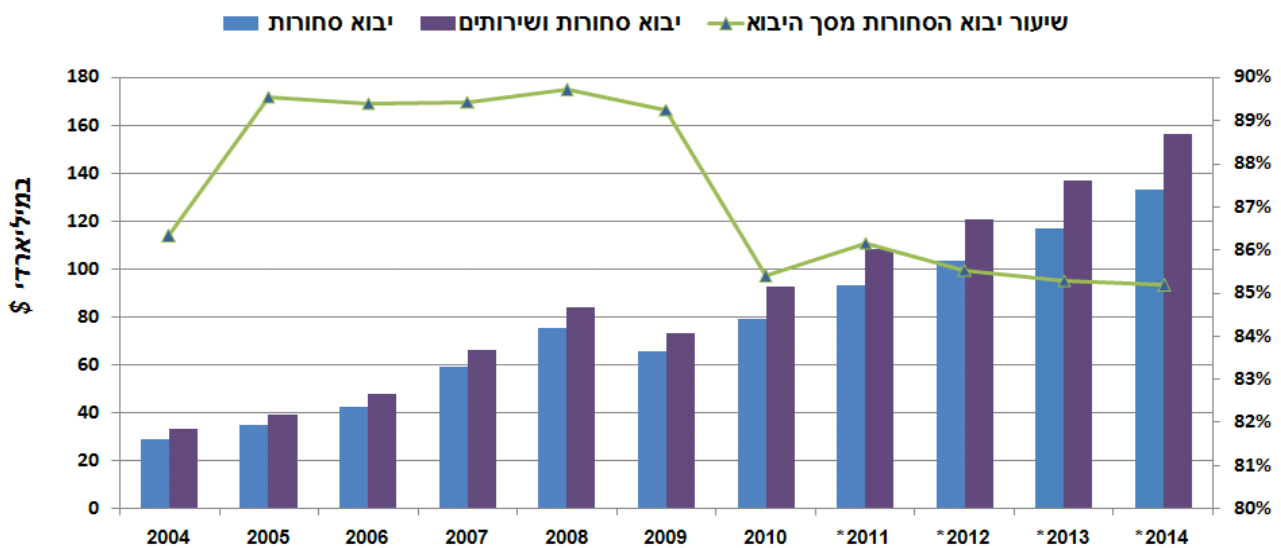
שיעור גידול זהה צפוי גם ביבוא הסחורות בשנים אלו. בשנת 2010 הסתכם יבוא הסחורות ב-79 מיליארד דולר, עלייה של 21% בהשוואה ל-2009, אז ירד יבוא הסחורות בשיעור של 13%. יבוא הסחורות בשנת 2010 היווה כ-85% מסך היבוא הכולל, לעומת שיעור של 89% מהיבוא בשנת 2009 (בדומה ל-2008 שעמד על 90% מסך היבוא הכולל). בשנים הבאות (2011-2014) צפוי יבוא הסחורות לעמוד בממוצע על כ-85.5% מסך היבוא הכולל.

היקף הסחר בסחורות בשנת 2010 הגיע לשיא של כ-150 מיליארד דולר, גידול של כ-23% לעומת שנת 2009 (בה ירד היקף הסחר בשיעור של 11%), וגידול של 9% בהשוואה ל-2008. בין השנים 2004-2008 גדל הסחר בסחורות בשיעור של 26%, כשבשנים הקרובות (בין השנים 2011-2014) צפוי היקף הסחר בסחורות לשמור על גידול עקבי של כ-14% בשנה.

יצוא הסחורות הסתכם ב-2010 בכ-71 מיליארד דולר, עלייה של 25% בהשוואה לשנה הקודמת. בשנת 2009 ירד היצוא בשיעור של 9% להיקף של 57 מיליארד דולר בעקבות המשבר העולמי והירידה בביקוש העולמי לסחורות המקומיות. בהתאם למגמת הגידול בסחר העולמי בשנים הקרובות, עד שנת 2014 צפוי יצוא הסחורות לגדול בשיעור ממוצע של כ-14% בשנה.

התפתחות היבוא של וייטנאם בעשור האחרון

2014*	2013*	2012*	2011*	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	B\$
156.4	137.1	120.7	108.3	92.4	73.3	84.1	66.0	47.7	39.0	33.3	יבוא סחורות ושירותים
14%	14%	11%	17%	26%	-13%	28%	38%	22%	17%	26%	
133.2	116.9	103.2	93.3	78.9	65.4	75.5	59.0	42.6	34.9	28.8	יבוא סחורות
14%	13%	11%	18%	21%	-13%	28%	38%	22%	21%	26%	
85%	85%	86%	86%	85%	89%	90%	89%	89%	90%	86%	שיעור יבוא הסחורות מסך היבוא

מקור: EIU

דירוג האשראי של וייטנאם

B1

Negative

B+

Stable

BB-

Negative

דירוג האשראי של וייטנאם משקף רמת סיכון גבוהה יחסית.

בדצמבר 2010 החליטו סוכנויות הדירוג של **Moody's** ו-**S&P** להוריד את דירוג האשראי של וייטנאם בדרגה אחת. **Moody's** הורידה את הדירוג לרמה של B1, עם אופק שלילי, כשבמקביל הורידה **S&P** את הדירוג ל (BB-) עם אופק שלילי. הירידה בדירוג נבעה, ע"פ סוכנויות הדירוג, מהחששות ליציבותה של המערכת הבנקאית במדינה אשר מדאיגה את הכלכלנים לנוכח הגרעון התופח בחשבון השוטף של מאזן התשלומים, ההתדלדלות ברזרבות המט"ח, האינפלציה הגבוהה וההיחלשות של המטבע המקומי. בנוסף ציינו הסוכנויות את חוסר השקיפות המגביר את אי הוודאות בנוגע לכלכלה. יש לציין כי וייטנאם מדורגת כעת באותה רמת סיכון כמו מדינות כבנגלדש ומונגוליה.

מספר חודשים לפני כן, ביולי 2010 הודיעה סוכנות הדירוג **Fitch Ratings** כי היא מורידה את דירוג האשראי של וייטנאם מרמה של (BB-) לרמה של (B+) עם אופק יציב. בנימוקים להורדה

מסרה **Fitch** כי היא רואה בתקופה האחרונה התדרדרות ביציבותה של המערכת הפיננסית והבנקאית במדינה וכי היא חוששת כי הכלכלה עלולה להיקלע למצב של אי יציבות.

וייטנאם במדדים בינלאומיים

במדד הסחר הבין-לאומי, ה-⁸ETI, במקום ה- 71/125 (ישראל במקום ה- 26):
במדד התחרותיות, ה-⁹GCI, במקום ה- 59/139 (ישראל במקום ה- 24):
במדד **Ease of Doing business**¹⁰, במקום ה- 78/183 (ישראל במקום ה- 29):
במדד השחיתות הבין-לאומי ה-¹¹CPI, במקום ה- 116/178 (ישראל במקום ה- 30).

מדד הסחר הבינלאומי - (Enabling trade index)

הדו"ח למסחר בינלאומי, המתפרסם על ידי הפורום הכלכלי העולמי, בוחן 125 מדינות ברחבי העולם ומדרג אותן על פי מאפיינים פוליטיים, איכות תשתיות, פתיחות לטכנולוגיה ומעבר חופשי של סחורות. עוד בוחן המדד את תמיכת המדינה במסחר חופשי עם מדינות העולם ועוסק בשאלות של יעילות רשויות המכס המשטרה והדואר, קבלת כוח זר במדינה, איכות הכבישים במדינה, מספר מנויים סלולאריים פתיחות לטכנולוגיות חדשות ועוד.
על פי הדו"ח לשנת 2010 מדורגת וייטנאם במדד זה במקום ה- 71, עלייה של 18 שלבים בדירוג בהשוואה ל-2009 אז דורגה במקום ה-89. וייטנאם מדורגת במדד לצד מדינות כמו: גואטמלה (מקום 69), נמיביה (70), דרום אפריקה (72) והרפובליקה הדומיניקנית (73).

מדד התחרותיות הבינלאומי (Global competitiveness index)

דו"ח התחרותיות הבינלאומי של פורום הכלכלה העולמי, בוחן 139 מדינות ומשמש לאמידת רמת התחרותיות של כלכלות העולם. בין השאר בוחן הדו"ח את איכות מוסדות המדינה, מצב התשתיות, הסביבה העסקית והמאקרו כלכלית, חינוך ובריאות, יעילות המסחר במדינה ושוק העבודה, התפתחות המערכת הפיננסית, רמת החדשנות, בטחון התושבים ועוד.
על פי הדו"ח לשנת 2010-2011 מדורגת וייטנאם במקום ה-59, עלייה של 16 שלבים בהשוואה לשנה שעברה, אז דורגה במקום ה-75. וייטנאם מדורגת במדד לצד מדינות כמו: ברזיל (58), סלובקיה (60), טורקיה (61) ורוסיה (63).

מדד קלות עשיית העסקים (Doing Business)

⁸ ETI - The Enabling Trade Index
⁹ GCI - The Global Competitiveness
¹⁰ Doing business 2010
¹¹ מדד השחיתות (CPI) לשנת 2010

דו"ח ה- Doing Business של הבנק העולמי בוחן את "קלות עשיית העסקים" ב-183 מדינות שונות. הדו"ח בוחן בין השאר את קלות פתיחת עסק במדינה, קבלת אישורי בנייה, נזילות ונגישות האשראי לעסקים, הגנה על משקיעים, כיבוד חוזים חתומים, תשלום מיסים, רישום נכסים ועוד.

על פי המדד המשוקלל של הדו"ח לשנת 2011, בשנה האחרונה עלתה ויטנאם ב-10 מקומות בדירוג והיא מדורגת במקום ה-78 בעולם (לעומת 88 בשנה הקודמת). ויטנאם מדורגת במדד זה לצד מדינות כמו: כווית (מקום 74), זמביה (76), סין (79) ואיטליה (80).

מדד השחיתות הבינלאומי - ה-CPI (Corruption Perceptions Index)

מדד השחיתות של ארגון ה- Transparency International, מודד את רמת השחיתות והשקיפות של המגזר הציבורי בכל מדינה. המדד מתבסס על מתודולוגיה מקצועית ומודל מיוחד שפותח על ידי מקבץ מומחים וחוקרי כלכליים, מדיניים וחברתיים. המדד נבנה על פי שקלול של 13 סקירות מקצועיות שונות הבוחנות את רמת השחיתות והשקיפות ב-178 מדינות בעולם.

על פי דו"ח זה לשנת 2010 מדורגת ויטנאם במקום ה-116, שיפור של 4 שלבים בהשוואה לשנה שעברה, אז דורגה במקום ה-120. ויטנאם דורגה במדד לצד מדינות כמו: גיאנה, מאל, מונגוליה, מוזמביק וטנזניה. בהשוואה למדינות אסיה והפסיפיק מדורגת ויטנאם במקום ה-22 מתוך 33 אחרי מדינות כמו: יפן, ד. קוריאה, סין, הודו, תאילנד, מלזיה ואינדונזיה והיא מקדימה את הפיליפינים וקמבודיה.

סחר חוץ¹²

היקף הסחר בסחורות ('בוא + יצוא')

היקף הסחר בסחורות הכולל של ויטנאם הסתכם בשנת 2010 בכ- 150 מיליארד דולר, עלייה של כ- 23% לעומת השנה הקודמת. בשנת 2009 הסתכם הסחר בכ- 123 מיליארד דולר, ירידה של כ- 11% לעומת 2008, אז הסתכם הסחר בכ- 138 מיליארד דולר. בשנים 2004-2008 היקף הסחר גדל בשיעור שנתי ממוצע של כ- 26%. בשנה הקרובה צפוי היקף הסחר לגדול בשיעור של כ-18% (להיקף של כ-178 מיליארד דולר) כאשר בשנים שלאחר מכן צפוי להתמתן מעט בהתאם למגמת הסחר העולמית. סך הכל בין השנים 2011-2014 צפוי היקף סחר החוץ לגדול בשיעור שנתי ממוצע של כ-14%.

¹² אקונומיסט 2010

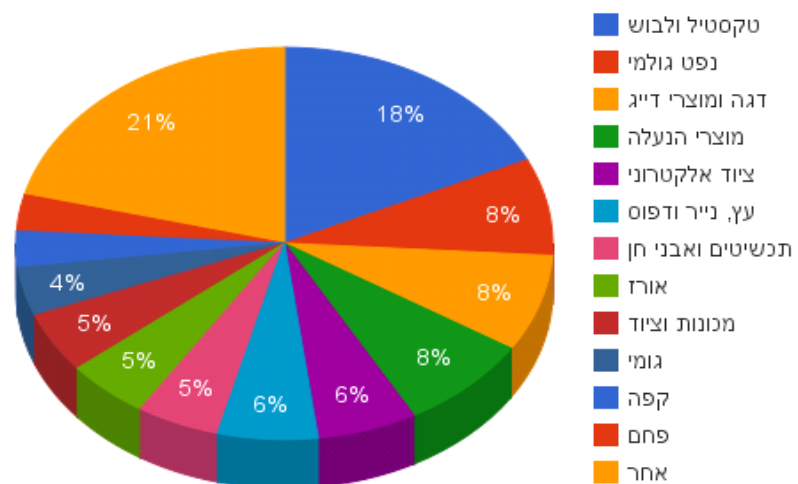
המאזן המסחרי

הגרעון המסחרי מהווה את אחת הבעיות הקשות עימם מתמודדת הכלכלה המקומית. בשנת 2010 הסתכם מאזן הסחורות של וייטנאם בגרעון של 7.6 מיליארד דולר, ירידה של כ-7% לעומת שנה קודמת. הקיטון בגרעון המסחרי התקבל לאחר ירידה משמעותית נוספת שנרשמה בשנת 2009, אז הצטמצם הגרעון בשיעור של 35% וירד משיא של 12.8 מיליארד דולר ב-2008 ל-8.3 מיליארד דולר. למרות מגמת הירידה, נותר הגרעון המסחרי ברמות שיא בהשוואה לתחילת העשור ובשנים הקרובות צפוי אף להמשיך ולגדול. עד שנת 2014 צפוי הגרעון המסחרי להתרחב עד לכ-12 מיליארד דולר.

יצוא הסחורות

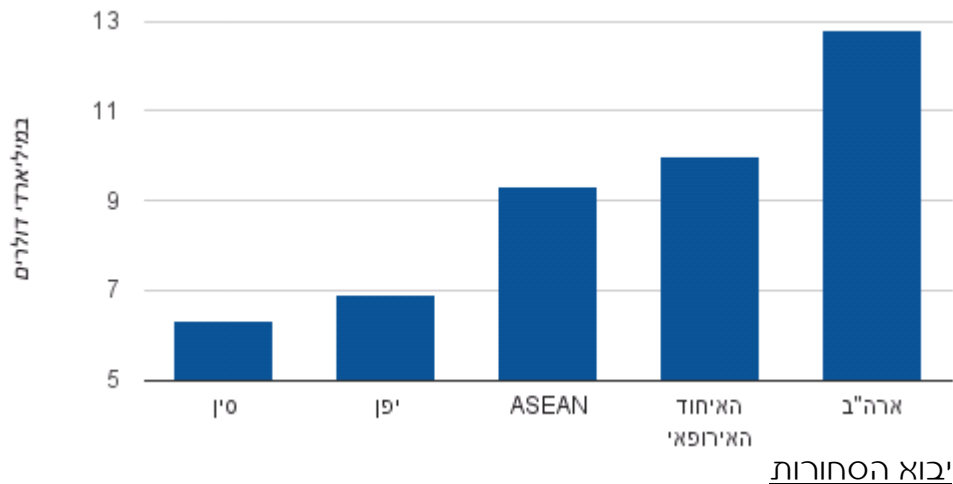
בשנת 2010 הגיע יצוא הסחורות הכולל של וייטנאם לשיא והסתכם בכ-71 מיליארד דולר, עלייה של 25%. שנה קודם לכן רשם היצוא ירידה של 9% לכ-57 מיליארד דולר. ב-2008 גדל היצוא בשיעור של 29% והסתכם בכ-63 מיליארד דולר. בין השנים 2004-2008 גדל יצוא הסחורות בשיעור שנתי ממוצע של 26%. בשנת 2011, צפויה עלייה נוספת של כ-19% בהיקף יצוא הסחורות, כאשר עד 2014 צפויה עלייה ממוצעת של כ-14% בשנה עד להיקף יצוא של כ-121 מיליארד דולר.

ענפי היצוא העיקריים של וייטנאם בשנת 2010¹³:

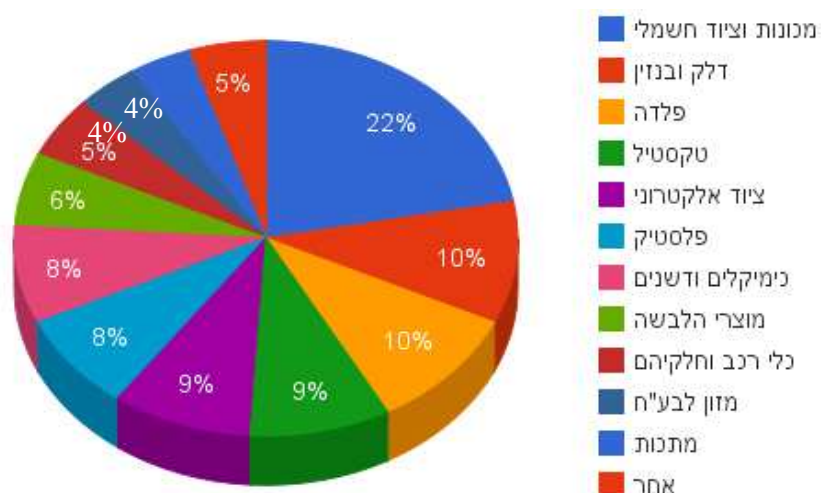
¹³ נתוני GSO Vietnam (הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה של וייטנאם), ינואר-נובמבר 2010

עדי היצוא העיקריים של וייטנאם בשנת 2010¹⁴:

בשנת 2010 הסתכם יבוא הסחורות הכולל של וייטנאם בכ- 79 מיליארד דולר, עלייה של כ- 21% לעומת שנה קודמת, בה הסתכם יבוא הסחורות בכ- 65 מיליארד דולר (ירידה של 13% לעומת 2008). בשנים 2004-2008 גדל יבוא הסחורות בקצב שנתי ממוצע של כ- 27%. בשנת 2011, צפויה עלייה בשיעור של כ- 18% בהיקף יבוא הסחורות, והוא צפוי להסתכם בכ- 93 מיליארד דולר. עד 2014 צפוי היבוא לגדול בקצב שנתי ממוצע של כ- 14%.

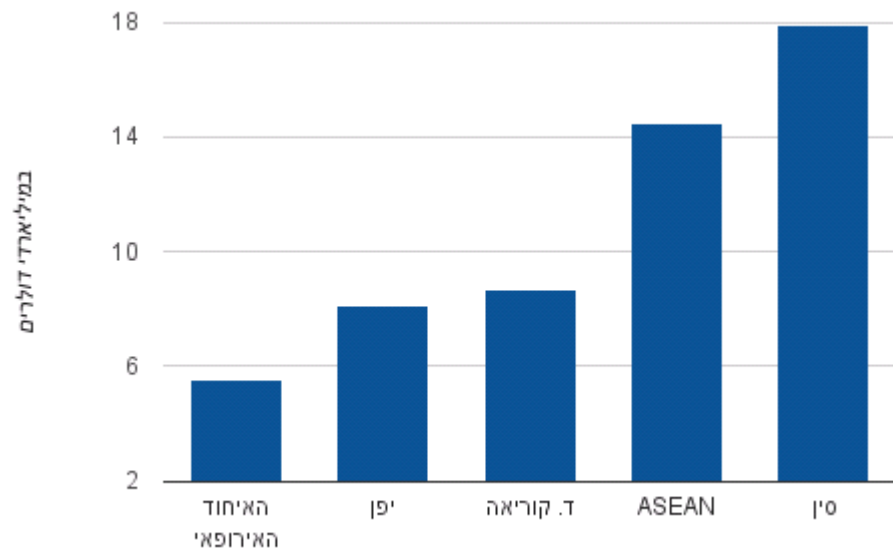
ענפי היבוא העיקריים של וייטנאם בשנת 2010¹⁵:

מקור: GSO Vietnam

¹⁴ נתוני GSO Vietnam (הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה של וייטנאם), ינואר-נובמבר 2010
¹⁵ נתוני GSO Vietnam (הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה של וייטנאם), ינואר-נובמבר 2010

יעדי היבוא העיקריים של וייטנאם בשנת 2010¹⁶:

¹⁶ נתוני GSO Vietnam (הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה של וייטנאם), ינואר-נובמבר 2010

יחסי הסחר בין ישראל לוייטנאם

התפתחות הסחר בסחורות ישראל - וייטנאם¹⁷:

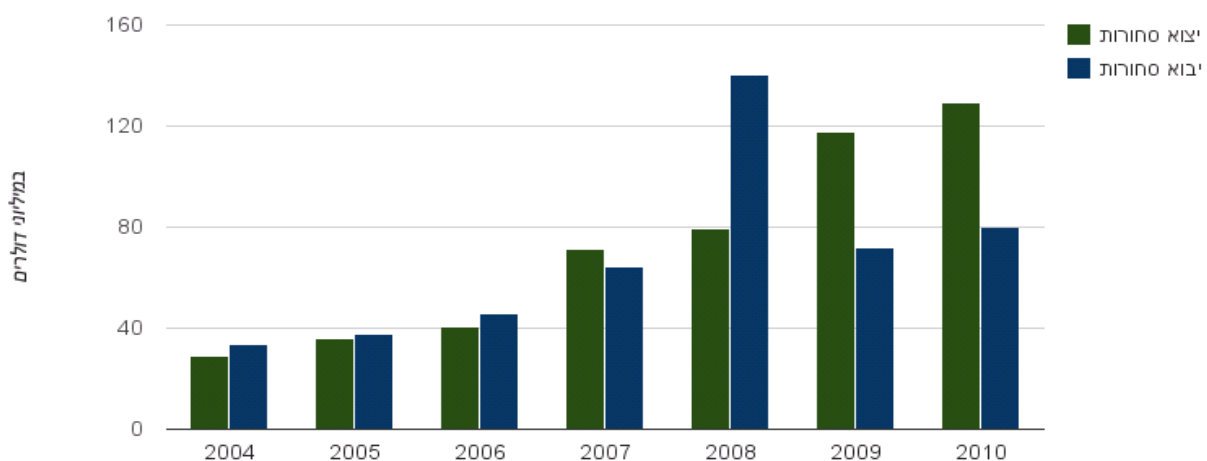
היקף הסחר (יבוא + יצוא) של ישראל מול וייטנאם הסתכם בשנת 2010 בכ-209 מיליון דולר, עלייה של כ-10% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. בשנת 2009 הסתכם הסחר בסחורות בכ-189 מיליון דולר, ירידה של כ-14% לעומת השנה הקודמת. בשנה האחרונה חזר היקף הסחר עם וייטנאם לרמת השיא שנרשמה ערב המשבר.

וייטנאם הינה שותפת הסחר ה-45 של ישראל בשנת 2010. בשנה זו פעלו במדינה 188 חברות ישראליות¹⁸, גידול של כ-19% בהשוואה לשנה שעברה (158 חברות ב-2009). בשנת 2008 פעלו בוייטנאם 141 חברות ישראליות, עלייה של כ-8% לעומת השנה הקודמת.

התפתחות הסחר בין ישראל לוייטנאם: 2004-2010

שיעור שינוי	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	
9.4%	129	118	79	71	41	36	29	יצוא סחורות
11.6%	80	72	140	64	45	37	33	יבוא סחורות
6.1%	49	46	-61	7	-5	-2	-5	מאזן מסחרי
10.3%	209	189	219	135	86	73	62	היקף סחר

במיליוני דולרים

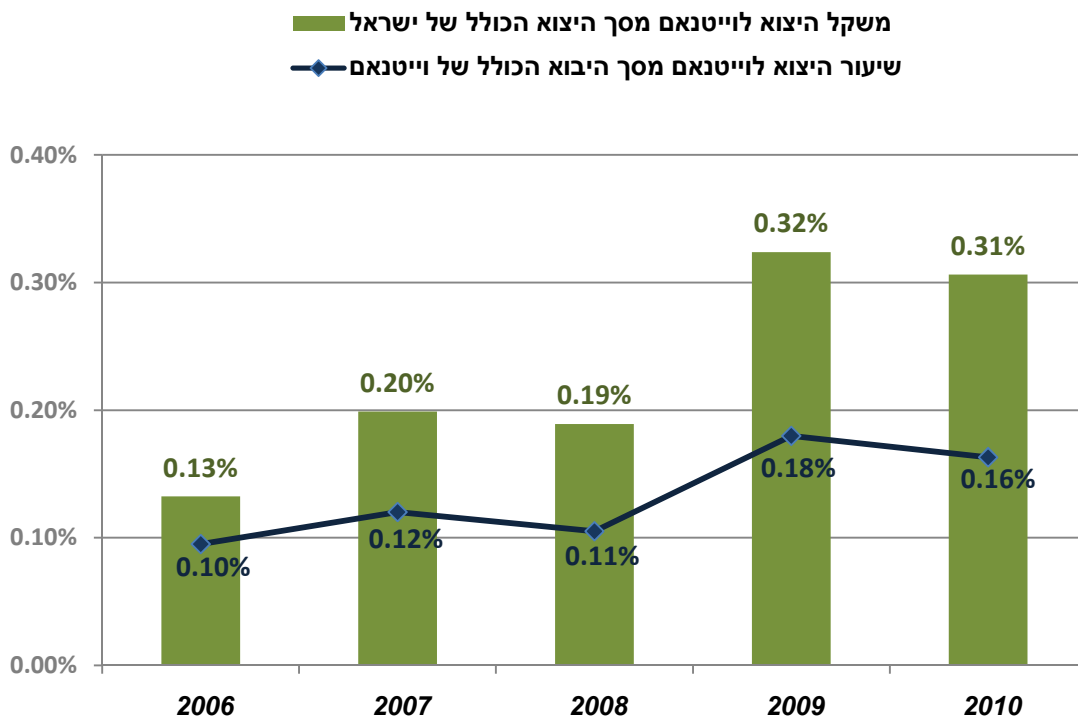
מקור: למ"ס

¹⁷ נתוני סחר - הלמ"ס, כולל יהלומים
¹⁸ בעלות היקף יצוא של 10 אלפים דולר לפחות

פוטנציאל היצוא של ישראל לוייטנאם¹⁹

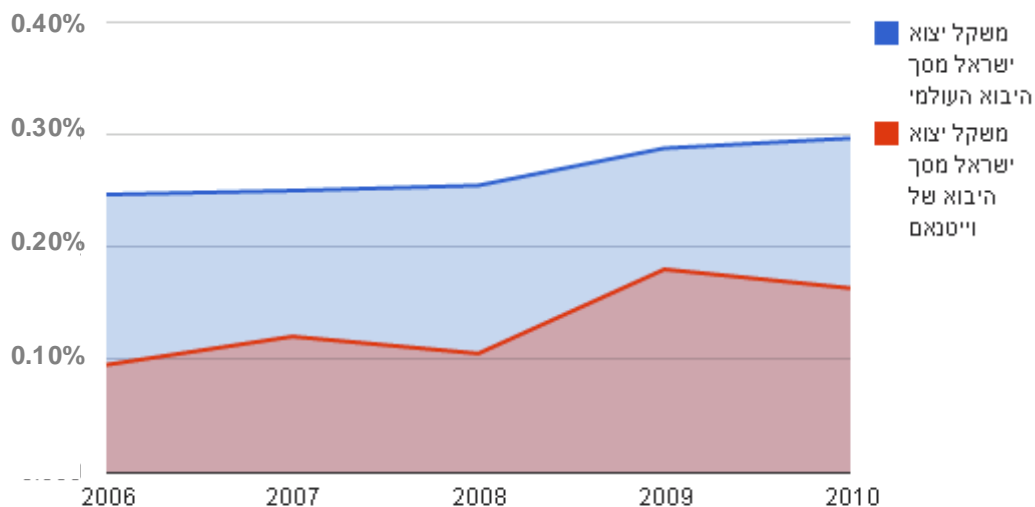
היקף היצוא לוייטנאם ממשיך לגדול בקצב מואץ, כשמשנה לשנה הולכים וגדלים היקפי היצוא למדינה. בעשור האחרון גדל היצוא פי עשרה ומאז שנת 2003 לא נרשמה שנה אחת של קיטון בהיקפי היצוא, כולל בשנת 2009, שנת המשבר העולמי הגדול וחרף הירידה בהיקפי היבוא של וייטנאם שהתקבלה בשנה זו.

בהתאם לכך עלה בהתמדה משקלה של וייטנאם ביצוא הישראלי. אם למשל בשנת 2003 נאמד משקלה ביצוא הישראלי בכ-0.09% בלבד, גדל במהרה משקלה לכ-0.20% בשנים 2007-2008, כשבשנתיים האחרונות נאמד משקל היצוא לוייטנאם בלמעלה מ-0.30%. במקביל עלה גם משקלו של היצוא הישראלי לוייטנאם מסך היבוא הכולל של המדינה. אם בשנים 2003-2006 נאמד משקלה של ישראל בכ-0.10% מסך היבוא הווייטנאמי, עלה משקלה לכ-0.12% בשנים 2007-2008. בשנת 2009 הגיע היצוא הישראלי לשיא של 0.18% מסך היבוא הווייטנאמי כשבשנה האחרונה התקבלה אומנם ירידה קטנה לכ-0.16%, אך עדיין נותר שיעורו גבוה משמעותית מהשנים הקודמות.

¹⁹ נתוני יצוא הסחורות של ישראל- הלמ"ס; נתוני יבוא הסחורות של וייטנאם- EIU

יחד עם זאת, הפוטנציאל הטמון ביצוא לוייטנאם עדיין רב וישראל, נכון להיום, עדיין איננה מממשת את מלוא האפשרויות הטמונות ביצוא למדינה זו. בהשוואה לשאר מדינות העולם נמצאת וייטנאם מתחת לממוצע העולמי. אומנם משקלה של וייטנאם עולה בהתמדה, כפי שפורט קודם, אך הוא עדיין נמוך בהשוואה לשאר מדינות העולם - בעוד שמשקלה הכולל של ישראל בסך היבוא העולמי הסתכם בשנת 2010 בכ-0.30%, עמד משקל היצוא לוייטנאם מתוך סך הייבוא של וייטנאם על שיעור של 0.16% בלבד.

היצוא הישראלי לוייטנאם

וייטנאם הינה יעד היצוא ה-41 של ישראל בשנת 2010

יצוא הסחורות בשנת 2010 הסתכם בכ- 129 מיליון דולר, עלייה של כ- 9% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. חרף המשבר הכלכלי העולמי והירידה בהיקפי הסחר ובהיקפי היבוא של וייטנאם, רשם היצוא הישראלי למדינה גידול גם בשנת 2009. בשנה זו גדל היצוא בשיעור משמעותי של 48% והוא הסתכם בכ- 118 מיליון דולר.

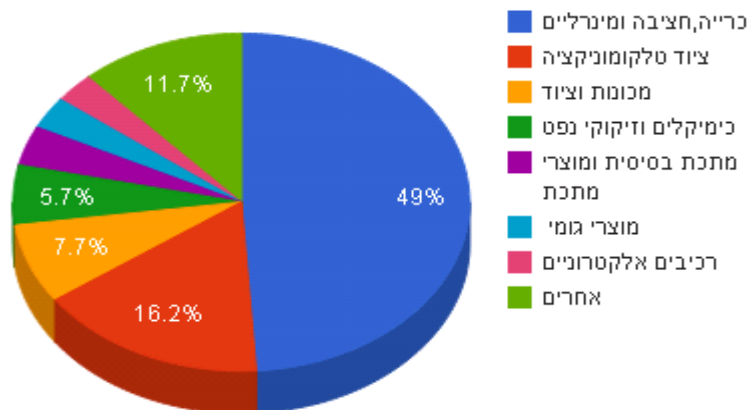
השינויים ביצוא הענפים הבולטים בשנת 2010:

בענף כרייה, חציבה ומינרלים, ירידה של כ- 2%, לכ- 61 מיליון דולר, מהווה כ- 49% מהיצוא;
בענף ציוד טלקומוניקציה, עלייה של כ- 80%, הסתכם בכ- 20 מיליון דולר, מהווה כ- 16% מהיצוא;

בענף המכונות והציוד, עלייה של כ- 370%, לכ- 9.5 מיליון דולר, מהווה כ- 8% מהיצוא.

שיעור שינוי	משקל ביצוא	2010	2009	תיאור ענף (M\$)
49%	-2%	60.9	62.4	כרייה, חציבה ומינרליים
16%	80%	20.1	11.2	ציוד טלקומוניקציה
8%	368%	9.5	2.0	מכונות וציוד
6%	5%	7.1	6.8	כימיקלים וזיקוקי נפט
4%	200%	4.7	1.6	מתכת בסיסית ומוצרי מתכת
3%	82%	3.9	2.1	מוצרי גומי ופולסטיקה
3%	-47%	3.6	6.7	רכיבים אלקטרוניים
12%	-42%	14.6	25.0	אחרים

מקור: מל"מ

יצוא הסחורות, ינואר-ספטמבר 2011

היקף היצוא בינואר-ספטמבר 2011 הסתכם בכ- 186 מיליון דולר, גידול של כ- 142% לעומת תקופה מקבילה. הגידול ביצוא חל בעיקר בשני ענפים עיקריים - ענף כרייה חציבה ומינרלים ובענף הרכיבים האלקטרוניים, המהווים את ענפי היצוא העיקריים לוייטנאם.

משקל 2011	שיעור שינוי 10/11	ינואר-ספטמבר 2011	ינואר-ספטמבר 2010	תיאור ענף (M\$)
49%	9825%	91.2	0.9	רכיבים אלקטרוניים
27%	82%	49.0	26.9	כרייה, חציבה ומינרלים
4%	-59%	8.0	19.3	ציוד טלקומוניקציה
4%	47%	8.0	5.4	כימיקלים וזיקוקי נפט
4%	-12%	6.5	7.4	מכונות וציוד
2%	98%	4.2	2.1	מכונות למשרד, ומחשוב
2%	85%	4.0	2.2	מוצרי מזון, משקאות וטבק
2%	27%	3.2	2.6	מתכת בסיסית ומוצרי מתכת
6%	6%	10	10	אחרים

היבוא הישראלי מוויטנאם

וויטנאם הינה יעד היבוא ה-47 של ישראל בשנת 2010

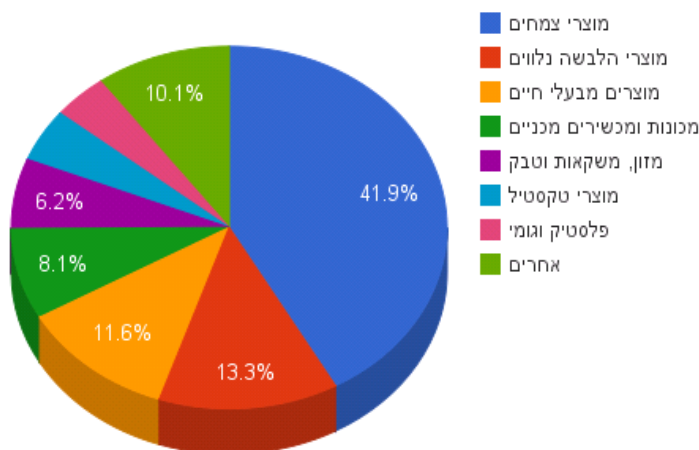
בשנת 2010 עלה יבוא הסחורות של ישראל מוויטנאם בשיעור של כ-12% והוא הסתכם בכ-80 מיליון דולר. בשנת 2009 נרשמה ירידה חדה של כ-49% ביבוא הסחורות והוא הסתכם בכ-72 מיליון דולר.

השינויים ביבוא הענפים הבולטים בשנת 2010:

בענף מוצרי צמחים, עלייה של כ-14%, לכ-34 מיליון דולר, מהווה כ-42% מהיבוא;
בענף ההלבשה, עלייה של כ-8%, הסתכם בכ-11 מיליון דולר, מהווה כ-13% מהיבוא;
בענף מוצרים מבע"ח, ירידה של כ-22%, לכ-9 מיליון דולר, מהווה כ-12% מהיבוא.

משקל ביבוא		תיאור ענף (M\$)	
2010	שיעור שינוי 09/10	2010	2009
42%	14%	33.5	29.5
13%	8%	10.6	9.8
12%	-22%	9.2	11.8
8%	147%	6.5	2.6
6%	12%	5.0	4.5
5%	11%	3.8	3.4
4%	43%	3.3	2.3
10%	-87%	8.0	62.1

מקור: מל"מ

יבוא הסחורות, ינואר-ספטמבר 2011

היקף יבוא הסחורות בינואר- ספטמבר 2011 הסתכם בכ- 78 מיליון דולר, גידול של כ- 28% לעומת תקופה מקבילה. הגידול ביבוא חל בעיקר ביבוא מכונות ומכשירים מכניים וביצוא מוצרי פלסטיק וגומי. יבוא מוצרי צמחים הינו ענף היבוא העיקרי של ישראל מוייטנאם.

משקל 2011	שיעור שינוי 10/11	ינואר- ספטמבר 2011	ינואר- ספטמבר 2010	תיאור ענף (Ms)
35%	22%	28.3	23.3	מוצרי צמחים
17%	231%	13.4	4.0	מכונות ומכשירים מכניים
14%	15%	11.3	9.8	מוצרים מבעלי חיים
7%	102%	5.3	2.6	פלסטיק וגומי
7%	-34%	5.2	7.9	מוצרי הלבשה נלווים
6%	8%	4.5	4.2	מזון, משקאות וטבק
4%	13%	3.2	2.8	מוצרי טקסטיל
11%	-48%	9	17	אחרים

ענפים פוטנציאליים

טלקומוניקציה- שירותים ומוצרים

שוק הטלקומוניקציה הוייטנאמי הינו אחד השווקים הצומחים ביותר בעולם. בשנת 2010 צמח ענף ציוד הטלקומוניקציה בכ-30% ונאמד בלמעלה מ-3.3 מיליארד דולר. ענף שירותי הטלקומוניקציה צמח גם הוא בשיעור של 30% להיקף של 5.2 מיליארד דולר.

בסוף שנות ה-80' היו בוייטנאם פחות מ-200 אלף מנויים המחוברים לרשת הטלפון עם יחס של 0.18 קווים לכל 100 איש, כשעד שנת 2000 זינק שיעור המנויים לכ-3.2 מיליון (נייח + נייד). בין השנים 2004-2006 הסתכם מספר המנויים החדשים בכ-6 מיליון מנויים כשבשנת 2007 לבדה זינק מספרם פי 3 והסתכם בלמעלה מ-16 מיליון מנויים חדשים. על פי נתוני משרד התקשורת הוייטנאמי נכון לדצמבר 2009 נאמד מספר המשתמשים הכולל ברשתות הטלפון בלמעלה מ-130 מיליון מנויים, עם יחס של 152.7 קווים לכל 100 איש.

ממשלת וייטנאם לקחה על עצמה ברמה הלאומית לפתח את מגזר ה-ICT במדינה במיוחד בתשתיות טלקומוניקציה ואינטרנט, תוכנה ו-IT, קידום לחינוך טכנולוגי ועוד. בכדי לעמוד בביקושים הגוברים ובתחרות הבינ"ל הקשה בתחום, במיוחד לאחר קבלתה של וייטנאם כחברה ב-WTO, וייטנאם מחפשת ללא הפסקה מקורות לחדשנות טכנולוגית ופיתוח כוח אדם מנוסה בתחום, דרך קשרים בינ"ל והשקעות בתחום. כחלק מחברותהב-WTO מחויבת וייטנאם לפעול להמשך הורדת המיסים על מוצרים בתחום זה. עיקר המוצרים המיובאים בתחום הטלקומוניקציה נמכרים ישירות לספקי שירותים מקומיים או חברות הבת שלהם. סוכן מקומי בתחום הטלקומוניקציה נדרש לרישיון יבוא או קשר מסחרי עם חברת סחר. בחירת סוכן מקומי היא לא רק הכרחית להבטחת מקסום ההזדמנויות העסקיות בתחום זה אלא גם נדרשת בכדי לספק שירותים מסוימים.

בדצמבר 2009 אישרה האסיפה הלאומית של וייטנאם מספר חוקים ותקנות בתחום התקשורת שמטרתם לפתוח את השוק למסחר והשקעות של זרים ולייזום הזדמנויות אטרקטיביות לפעילות בענף.

יצואנים ישראלים ימצאו הזדמנויות עסקיות בכל תחומי הטלקומוניקציה- טלפוניה ניידת, וניידת, ICT, אינטרנט, תקשורת לוויינית, ותקשורת לתעשיית הטלוויזיה והרדיו.

ענף ציוד הטלקומוניקציה, (במיליוני דולרים):

Telecommunications Equipment	2008	2009	2010 (estimated)
Total Market Size	2,060	2,575	3,348
Total Local Production	735	920	1,196
Total Exports	30	38	49
Total Imports	1,350	1,688	2,194

ענף שירותי הטלקומוניקציה (במיליוני דולרים):

Telecommunications Services	2008	2009	2010 (estimated)
Total Market Size	3,200	4,000	5,200
Total Local Production	3,300	4,125	5,363
Total Exports	355	443	576
Total Imports	230	287	373

מקור: NTDB

ענף ה-IT

בדומה לשאר ענפי הטכנולוגיה המתקדמת גם תחום ה-IT בוייטנאם הינו אחד התחומים הצומחים ביותר. במהלך 5 השנים האחרונות צמח ענף ה-IT בשיעור ממוצע של 13%-15% כשבשנת 2010 נאמד ענף ה-IT בכ-1.6 מיליארד דולר (חומרה + תוכנה). סך הכל במהלך השנה שעברה צמח הענף בשיעור של 12%, כשבשנת 2009, חרף המשבר העולמי, רשם גידול דומה של 12%. מתוך כך נאמד שוק החומרה בענף ה-IT בכ-1.05 מיליארד דולר (גידול של כ-10% בהשוואה ל-2009), כששוק התוכנה נאמד בכ-532 מיליון דולר (גידול של כ-17%).

ענף ה-IT בוייטנאם מונע בעיקר על ידי הביקושים וההוצאות של הסקטור הפרטי, הציבורי ושל משקי הבית. בכדי לעמוד בביקושים הגוברים נאלצת וייטנאם לייבא חלק נכבד ממוצרי ה-IT היות והייצור במדינה חדש יחסית ואינו יכול לעמוד בדרישה ובאיכות של מגוון המוצרים והשירותים המבוקשים. בהתאם לכך חלקו של היבוא בשוק החומרה הסתכם בשנים האחרונות בכ-90% מהיקף הענף כולו עם שווי יבוא מוערך של 957 מיליון דולר בשנת 2010.

יתרה מכך משקל היבוא בענף נמצא במגמת עלייה מתמדת, וגדל מ-88% בשנת 2008 ל-91% בשנת 2010. המדינות הדומיננטיות בשוק החומרה של וייטנאם הן יפן, סין, ארה"ב וטייוואן.

בשנים 2008-2009 גדל שוק המחשבים בוייטנאם בשיעור של כ-10% כשלאור הצמיחה הצפויה בכלכלה הוייטנאמית והגידול בביקושים המקומיים, צפוי פלח שוק זה להמשיך ולצמוח

בשיעורים גבוהים גם בשנים הבאות. בהתאם לכך צפוי גם שוק הציוד ההיקפי למחשבים לצמוח בשנים הבאות ולהוות הזדמנות מצוינת לספקים לחדור או להתרחב בשוק הוייטנאמי.

בין היתר צפויה דרישה גוברת בשנים הקרובות לכוננים קשיחים, כרטיסי קול, רמקולים ושבבי זיכרון.

וייטנאם מדורגת כיום במקום ה-18 בדירוג העולמי ובמקום ה-6 בדירוג מדינות אסיה במספר המשתמשים באינטרנט, עם שיעור צמיחה שנתי של כ-20%, כאשר לרבע מהאוכלוסייה יש גישה לאינטרנט. בשנת 2009, וייטנאם דורגה בין 10 המדינות המובילות מבין המדינות המתפתחות בתחום ה-IT ובתחום עיבוד התוכנה, והוכרה על ידי הבנק העולמי כמדינה מובילה בתחום יישומי ICT (טכנולוגיות מידע ותקשורת). בשנים הקרובות צפוי ביקוש רב למוצרי תקשורת אלחוטית בהתאם לגידול המואץ במספר המשתמשים והדרישה הגוברת של חברות גופים ומוסדות פרטיים וממשלתיים לשדרוג רשתות תקשורת האינטרנט. בין היתר צפויה דרישה גוברת בשנים הקרובות לציוד תקשורת אלחוטית, ציוד לנקודות גישה, ציוד ADSL ושאר ציוד התקשורת הנלווה. בנוסף צפוי ביקוש רב גם לציוד ומוצרי אבטחה ברשת האינטרנט, בעקבות השימוש הגובר שעושים גופים ממשלתיים וחברות פרטיות ברשת אינטרנט להעברת מידע רגיש.

תחום התוכנה והשירותים בוייטנאם הסתכם בכ-532 מיליון דולר בשנת 2010, גידול של כ-17% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. בשנה האחרונה גדל היבוא בתחום זה בשיעור של 28% והסתכם בכ-128 מיליון דולר. חלקו של היבוא בענף גדל בהתמדה משיעור של 20% ב-2008 ל-24% ב-2010. המדינות הדומיננטיות בשוק התוכנה והשירותים של וייטנאם הן ארה"ב, גרמניה, סין ורוסיה.

הפוטנציאל בענף התוכנה גבוה לאין שיעור ממצבו הנוכחי עקב תופעת הזיופים הנפוצה מאוד שוק הוייטנאמי. על פי דו"ח של ה-BUSINESS SOFTWARE ASSOCIATION, ירד אומנם שיעור הפיראטיות מכ-92% בשנת 2004 לכ-85% בשנת 2007, אך מאז ועד היום נשאר שיעור התוכנות הפיראטיות בשוק על רמה דומה זו.

תחום האינטרנט בוייטנאם צומח בקצב מהיר: נכון לשנת 2008 שיעור החדירה באינטרנט היה כ-24%, עם 20 מיליון משתמשים. בשוק כיום ישנם 19 ספקיות שירותים בתחום האינטרנט. דרישתם של הוייטנאמים למוצרים ברמה טכנולוגית גבוהה מהווה הזדמנות מצוינת ליצואנים ישראלים שימצאו הזדמנויות רבות בתחומים הבאים: אבטחת מידע, מערכות CRM ו-ERP.

IT Hardware Market (in million US\$)

	2008	2009	2010(estimated)
Total Market Size	876	960	1052
Total Local Production	105	96	95
Total Exports	0	0	0
Total Imports	771	864	957

IT Software Market (in million US\$)

	2008	2009	2010 (estimated)
Total Market Size	389	455	532
Total Local Production	311	355	404
Total Exports	N/A	N/A	N/A
Total Imports	78	100	128

מקור: NTDB

חקלאות²⁰

התוצר החקלאי בוויטנאם מהווה כ- 21% מהתוצר והסתכם בשנת 2010 בכ- 57 מיליארד דולר (במונחי כוח קנייה). עיקר התוצרת החקלאית של וייטנאם הינה בתחומים: אורז, קפה, גומי, כותנה, תה, פלפל, סויה, קשיו, סוכר, בוטנים, בננות, דגים ומאכלי ים. ממשלת וייטנאם החליטה להתמקד במודרניזציה של סקטור החקלאות במדינה על מנת לאפשר פיתוח ייצור המוני עם תפוקה גבוהה, איכותית ותחרותית, תוך שמירה על תברואה ואיכות מזון גבוהה. במסגרת המהלך יושקעו משאבים בהרחבת יישומי הי-טק למוצרים חקלאיים כגון אורז, ירקות ופירות. מעבר לכך, הממשל קבע מגוון יעדים בתחומי עיבוד קרקעות, ייעור, השקיה, עיבוד מוצרי חקלאות ואחסון. לפי התכנון, חקלאות ההי-טק תהווה מקור ל- 10-15% מערך התוצרת החקלאית של המדינה בשנת 2015. כמו כן, מתוכננים הקמתם של מפעלים, פארקים חקלאיים ואזורים אקולוגיים בפרובינציות המרכזיות עד שנת 2020 בהם ייעשה שימוש ביישומי הי-טק. לצורך כך יוענקו תמריצי מס לחברות, יינתנו הטבות באישורי השימוש בקרקעות ובשכירות ויושקעו משאבים של המדינה.

איכות הסביבה - שירותים וציוד לבקרה סביבתית

בשל גידול מהיר של האוכלוסייה, עיור ותיעוש מהיר ואי אכיפה של חוק איכות הסביבה, מתמודדת וייטנאם עם בעיות רבות בתחום איכות הסביבה- זיהום אויר, מים ופסולת מוצקה. בשנת 2009 הוערך גודל השוק בכ- 715 מיליון דולר, עם צמיחה שנתית ממוצעת של כ-7% מאז 2007.

אספקת מים:

²⁰ CIA Factbook

המחסור במים נקיים הינה הבעיה העיקרית העומדת כיום בראש סדר העדיפויות הסביבתיות של וייטנאם, כשעל פי הערכות רק לכ-60% מהאוכלוסייה כיום יש גישה למים נקיים לשתיה. איבוד מים רב, של כ-32% בממוצע, מחמיר ומעצים את הבעיה. כפתרון חלקי לבעיה השיקה ממשלת וייטנאם תוכנית פיתוח לשוק אספקת מים כשמטרתה הינה לספק לכ-80% מהאוכלוסייה גישה למים נקיים עד שנת 2010. היעד העיקרי בתוכנית זו הוא לצמצם את אובדן המים הגבוה לכ-20% עד שנת 2025, בנוסף לניהול אספקת המים וגביית מיסי המים.

עד כה מומנה תוכנית פיתוח אספקת המים על ידי קרן סיוע (ODA- OFFICIAL DEVELOPMENT ASSISTANCE). הקרן מממנת 3 פרויקטים בתחום אספקת המים: (1) פרויקט לאספקת מים לערים קטנות ובינוניות של הבנק העולמי; (2) פרויקט אספקת מים בהרים הצפוניים בפינלנד. (3) אספקת מים בדלתה של מקונג. סיוע זה ילך ויצטמצם בעתיד על כן נערכת ממשלת וייטנאם ומעודדת השקעות בתחום תוך יצירת קרקע מתאימה וסביבה עסקית מושכת למשקיעים פרטיים בתחום המים. כיום ישנם כ-240 מתקני טיפול במים ברחבי המדינה, המייצרים למעלה מ-4.2 מיליון מטרים מעוקבים של מים ביום לצריכה עירונית.

טיפול בשפכים:

ניקוז וטיפול בשפכים הינה בעיה חמורה ובווערת בוייטנאם, בעקבות עיור ותיעוש מוגבר ולא מבוקר. המימון הנדרש בכדי לעמוד בצרכי בתשתיות והטיפול בניקוז ושפכים מוערך בפי 2-3 מכלל היקף ההשקעות בתחום אספקת המים כולו. ניקוז הפסולת מבתי התושבים וממבני התעשייה אינה מטופלת כראוי; ברוב הערים ובכ-90% מאזורי התעשייה לא קיימת מערכת לטיפול בפסולת זו כשמרבית הפסולת כיום מושלכת ללא טיפול כלשהו לנהרות ולאגמים במדינה.

הזדמנויות בתחום:

כיום מקורות המימון בתחום המים הינם ממשלתיים ומתרומות של הבנק העולמי, הבנק לפיתוח אסיה ומדינות תורמות כגון יפן, צרפת, דנמרק, הולנד, פינלנד, גרמניה ואוסטרליה. הייצור המקומי בתחום המים אינו עומד בסטנדרטים של הקרנות והמדינות התורמות ועל כן וייטנאם תלויה ביבוא לפיתוח תחום הטיפול במים הן בערים והם בתעשייה: ציוד שאיבה, נטרול, כימיקלים, פילטרים, מוניטורים, בנוסף לטכנולוגיות חדשניות בתחום.

ציוד אבטחה ובטחון - (לא כולל H.L.S)

בין השנים 2008-2010 גדל שוק האבטחה והביטחון בשיעור שנתי ממוצע של כ-20% ומהיקף של 98 מיליון דולר ב-2008 גדל השוק להיקף של 140 מיליון דולר ב-2010. כמעט כל הענף מבוסס על יבוא מוצרים בלבד, המהווה למעלה מ-94% מהענף כולו (6% בלבד ייצור מקומי).

ענף ציוד האבטחה והביטחון נחשב כשוק הצומח בשיעורים גבוהים במיוחד, בעל פוטנציאל גידול רב ופוטנציאל גדול לרווחים גבוהים עבור יוצאים בטווח הבינוני והארוך. עיקר הגידול בענף קשור ישירות להתפתחות ההשקעות הזרות בתחום הבנייה והגברת המודעות מצד גופים ממשלתיים לאימוץ תקני אבטחה מחמירים. בכונת הממשלה לשדרג את תשתיות האבטחה והביטחון של המוסדות החשובים במדינה, ביניהם שדות תעופה, תחנות כוח, בנקים וכד'.

דרישה גבוהה גם כן קיימת למוצרי אבטחה בשוק הפרטי, שם קיים ביקוש בעיקר לציוד אבטחה עבור מתחמי מגורים, שומרי ראש, חברות בילוש ומעקב ומומחים לייצוא אבטחה. חשוב להדגיש כי בתחום שירותי הביטחון העסקיים מותרת הפעילות של חברות מקומיות בלבד, הנדרשות להשיג אישורים מיוחדים מהממשל. יחד עם זאת קיים ביקוש גובר מצד אותם ספקי שירותים לציוד אבטחה וביטחון. אספקת הציוד באמצעות חברות זרות נעשית ע"י אישור מיוחד של המשרד לביטחון פנים.

ענף הציוד לאבטחה וביטחון (במיליון דולרים):

Safety and Security Equipment (not including defense)	2008	2009	2010 (estimated)
Total Market Size	98	117	140
• Safety equipment (60%)	58.8	70.2	84
• Security equipment (40%)	39.2	46.8	56
Total Local Production	6	6.5	8
Total Exports	0	0	0
Total Imports	92	110.5	132

מקור: NTDB

ציוד רפואי

שוק הציוד הרפואי צמח בממוצע בשנתיים האחרונות בשיעור של כ-11% ונאמד בשנת 2010 בכ-65 מיליון דולר. הענף מבוסס רובו ככולו על יבוא המוצרים המהווה כ-91% מסך הענף כולו ונאמד בשנה האחרונה בכ-60 מיליון דולר.

אוכלוסייה של למעלה מ-90 מיליון (מקום 14 בעולם) וצמיחה חזקה ועקבית בשנים האחרונות מהוות קרקע אידיאלית למיצוי הפוטנציאל האדיר הטמון בענף הציוד הרפואי בוויטנאם. וייטנאם היא מדינה צעירה מאוד בה שיעור הצעירים מתחת לגיל 30 מהווה למעלה ממחצית האוכלוסייה כולה. פיתוח וקידום שירותי הבריאות במדינה מהווה את אחד היעדים החשובים ביותר בסדר העדיפויות הלאומי. בשנים האחרונות הלכו וגדלו התקציבים המיועדים לסקטור זה כאשר במקביל דאג הממשל לייזום תמריצים רבים לפיתוח הענף. בנוסף לממשלה, גם גופים בינלאומיים כמו הבנק העולמי מעניקים תמיכה כספית ומקצועית לפיתוח שירותי הבריאות במדינה.

נכון להיום, מערכת הבריאות הוייטנאמית כוללת 1,062 בתי חולים ציבוריים (לא כולל מרפאות), 77 בתי חולים פרטיים ו-15 בתי חולים שהוקמו במימון זר, המאכלסים 145 אלף מיטות. למרות הקצאת משאבים לפיתוח מצד משרד הבריאות והעלייה הגוברת במודעות בשנים האחרונות, מתמודדת כיום מערכת הבריאות הוייטנאמית עם מספר בעיות קשות. בתי חולים רבים נבנו לפני שנים רבות ומתוחזקים ברמה נמוכה, הצפיפות בבתי החולים רבה והצוות הרפואי אינו מסוגל לספק שירותים לכלל הנזקקים, לרוב בתי החולים אין את התקציב הנחוץ לשדרג את המתקנים והציוד הרפואי המיושנים.

למעשה, כמחצית מהציוד הרפואי במערכת הבריאות הוייטנאמית הינו מיושן וזקוק לשדרוג באופן דחוף ולרבים מבתי החולים אין מספיק ציוד לניתוח ולחדרי טיפול נמרץ. לשם דוגמה, בלמעלה מ-70% מבתי החולים במדינה קיים מחסור משמעותי במכשירי CT וב-35% מהציוד הרפואי נעשה שימוש של למעלה מ-20 שנה.

במערכת הבריאות קיים ביקוש רב לציוד רפואי חדיש ומתקדם. במיוחד קיים ביקוש למוצרים בתחום ההדמיה הרפואית (מכשירי רנטגן, אולטרה-סאונד, CT וכד'), ציוד מעבדה, ציוד לחדרי ניתוחים, ציוד לחיטוי, ניקוי ועיקור, ציוד לניטור ומעקב רפואי וציוד לרפואת חרום. היצור המקומי קיים בהיקפים נמוכים ומרוכז בעיקר ביצור ציוד רפואי בסיסי (מיטות, סכיני מנתחים, כפפות ובגדי מנתחים וכד') כשכאמור עיקר הענף מבוסס על יבוא המוצרים החיוניים, החדשים והמתקדמים יותר. המדינות העיקריות הפועלות בענף הינן: גרמניה, יפן וארה"ב החולשות על כ-30% מהשוק. מדינות נוספות הפועלות בענף הינן: צרפת, איטליה, דרום קוריאה, טייוואן וסין.

ענף הציוד הרפואי (במיליוני דולרים):

	2008 (actual)	2009 (actual)	2010 (estimated)
Total Market Size	53	60	65
Total Local Production	5	5	6
Total Exports	0	0	0
Total Imports	48	55	59

מקור: NTDB

הסכמים בין ישראל ווייטנאם²¹:

ישראל ווייטנאם כוננו יחסים דיפלומטיים ב-1993, כחלק מתהליך כינון יחסים בין ישראל למדינות אסיה.

☒ הסכמי מסגרת לש"פ כלכלי טכנולוגי, מדעי חקלאי ומסחרי, הסכם תיירות ומזכר הבנה בנושאי מכס (1996).

☒ הסכם בנושא טלקומוניקציה (1997)

☒ הסכם ש"פ חקלאי (1997)

☒ הסכם הסחר (2004)

הסכמים נוספים העומדים על הפרק בתחומים: תעופה, תרבות ובריאות.

²¹ [ISRAEL BILATERAL AGREEMENTS](#)

סיכום:

למשק הווייטנאמי פוטנציאל צמיחה גדול ועקבי בשנים הבאות. צמיחת המשק דורשת שדרוג משמעותי בתשתיות ובשירותים הציבוריים. המשק זקוק נואשות לטכנולוגיות מתקדמות בענפים רבים, כגון: טכנולוגיות חקלאיות, טלקומוניקציה, IT, שירותים רפואיים, איכות סביבה, תשתיות מים לערים, לחקלאות ולתעשייה, אבטחה ובטיחות, ועוד. בתחומים אלו למשק הישראלי יתרון יחסי וידע רב, שיכול לתרום לפיתוח המשק הווייטנאמי וליחסים בין המדינות. ההכנסה הנמוכה לנפש בווייטנאם הינה חסרון בכל הנוגע לכח הקנייה המקומי, אך טומנת פוטנציאל גדול לצמיחה העתידית. בשנים האחרונות, טרם המשבר, היינו עדים לצמיחה של למעלה מ-8% בממוצע לשנה, כשבשונה מרוב כלכלות העולם שמרה ווייטנאם על צמיחה עקבית גם בשנות המשבר.

בשנים הקרובות צפויה הכלכלה להציג צמיחה שנתית ממוצעת של למעלה מ-7% -הגבוהה מהצמיחה העולמית והצמיחה של הכלכלות המתפתחות - וזאת תוך גידול עקבי וציב של הצריכה הפרטית והיבוא. עשיית עסקים בווייטנאם אינה קלה, וכרוכה במאמץ מתמשך ובסיכונים עסקיים. עם זאת, הצטרפותה לארגון הסחר העולמי והרפורמות המתחייבות מכך, מייצרת תהליכים המקלים בהדרגה על פעילותם של גורמים זרים במשק.

מניתוח מבנה היבוא הווייטנאמי ומבנה הייצוא הנוכחי של ישראל לווייטנאם ניתן להסיק כי יש עוד מקום רב לקידום הפעילות והסחר בין המדינות. על פי הגידול הצפוי בהיקפי היבוא ולאור הביקושים הגוברים של המשק הווייטנאמי למוצרים מתקדמים ואיכותיים - ניצבת ווייטנאם כאחד משוקי היעד המעניינים והחשובים ליצוא הישראלי בשנים הקרובות.

לצד זאת, על היצואנים לפעול בזהירות המתחייבת מהסיכונים הכרוכים בשוק, ולוודא נקיטת הצעדים הנדרשים להגנה מסיכונים אילו.